

Strokovni svet SDS

***STANJE NA PODROČJU JAVNIH
FINANC IN GOSPODARSTVA S
PREDLOGI UKREPOV***

Julij 2010

KAZALO

1. Uvod.....	4
2. Ocena stanja	5
2.1 Konkurenčnost države in gospodarska klima.....	5
2.2 Gibanje bruto domačega proizvoda.....	7
2.3 Gibanje investicij.....	8
2.4 Gibanje izvoza	9
2.5 Primanjkljaj/presežek javnih blagajn	10
2.6 Prihodki države	10
2.7 Odhodki države	11
2.8 Javni dolg, zadolževanje države, plačila obresti.....	13
2.9 Učinkovitost jamstvene sheme	14
2.10 Trg dela	14
3. Mednarodna primerjava sprejetih ukrepov	23
4. Predlogi ukrepov.....	24
4.1 Omejitev javne porabe in zadolževanja države	25
4.2 Zamrznitev ustanavljanja vseh novih Javnih agencij, ter vzpostavitve stanja Javnih agencij na dan 1.1.2008.....	25
4.3 Priprava velikih državnih projektov za vlaganja, predvsem na področju infrastrukture	25
4.4 Ustanovitev »slabe banke«	25
4.5 Povečati splošno in posebne olajšave pri dohodnini.....	26
4.6 Znižanje trošarin	26
4.7 Oprostitev dohodkov od inovacij.....	27
4.8 Znižati stopnjo davka od dohodkov pravnih oseb za 5 odstotnih točk.....	27
4.9 Uvesti neomejeno 40% olajšavo investiranega zneska v osnovna sredstva.....	27
4.10 Neposredni in posredni proračunski uporabniki plačujejo blago in storitve v 15- dneh.....	27
4.11 Povečati olajšavo na investirane zneske v raziskave in razvoj na 100%	28
4.12 Uvesti pavšalno obdavčitev za samostojne podjetnike in mikro podjetja.....	28

4.13	Neposredna jamstva države, predvsem za RR projekte in MSP	28
4.14	Učinkovitejše delovanje in večja podpora gospodarstvu s strani SID banke, še posebno financiranje in zavarovanje izvoznih poslov prek SID-a.....	29
4.15	Uvesti t.i. davčne počitnice za novoustanovljena podjetja.....	29
4.16	Povečati stopnje amortizacije	29
4.17	Zmanjšanje administrativnih breme gospodarstva	30
4.18	Večji nadzor na trgu dela	30
4.19	Sklad za odpravnine	30
4.20	Reorganizacija in racionalizacija javnega sektorja	31
5.	<i>Zaključek</i>	32

1. Uvod

BDP Slovenije je v letu 2008 znašal 91% povprečnega BDP EU, leta 2009 pa smo drastično padli na 86% povprečnega BDP EU. To pomeni, da je bil padec BDP v Sloveniji bistveno večji kot v ostalih državah EU. Danes to dejstvo ni nobeno presenečenje, saj je popolnoma jasno, da so bili protikrizni ukrepi vlade Boruta Pahorja napačni in neceloviti, predvsem pa so bili prepozni oziroma mnogi potrebni sploh niso bili sprejeti. Vlada je upoštevala zelo malo priporočil slovenskih gospodarskih in podjetniških združenj, opozicije in Evropske unije in uporabila le nekaj možnih ukrepov. Ukrepi, ki jih je sprejela vlada, slovenskega gospodarstva ni spodbudilo v investiranje in v odpiranje novih delovnih mest. Ravno obratno, danes je evidentno, da so nekateri ukrepi vlade Boruta Pahorja gospodarstvo celo spodbujali k zmanjševanju proizvodne aktivnosti in zmanjševanju zaposlenosti. Vlada je zaradi posledičnega zmanjšanja prihodkov v proračun in pritiska na socialne transfere posegla po enormnem zadolževanju in v letu 2009 povečala slovenski javni dolg za 59%, kar je nesporen evropski rekord.

Od dneva državnozborskih volitev leta 2008, do dneva konstituiranja nove vlade, je prejšnja vlada opravljala tekoče posle, pa vendar je sprejela vrsto proti kriznih ukrepov. Mednje sodijo neomejeno jamstvo za depozite prebivalstva v bankah s sedežem v Sloveniji, možnost dajanja državnih garancij za posojila bank ter možnost dokapitalizacij in vstopa v lastništva bank in zavarovalnic s sedežem v Sloveniji. Misija 2009 Mednarodnega denarnega sklada (MDS) je te ukrepe pozdravila kot dober in hiter odziv države na razmere v svetu. Ob koncu mandata je prejšnja vlada sprejela novelo Zakona o bančništvu, novelo Zakona o javnih finančah, novelo Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb ter novelo Zakona o dohodnini, s katerimi bi še dodatno razbremenili slovensko gospodarstvo. Namen novel, ki jih je vlada Boruta Pahorja vehementno zavrnila, je bilo znižanje davka na dohodek pravnih oseb, povečanje olajšave za investicije in povečanje olajšave za raziskave in razvoj, ob tem, da bi večje olajšave veljale že za leto 2008. Prejšnja vlada je tudi predlagala, da bi davčna uprava presežek vstopnega DDV podjetjem vrnila v krajšem roku. Ti ukrepi bi slovenskemu gospodarstvu zagotovili več razpoložljivih sredstev in vzpodbudili investiranje, še posebej za raziskave in razvoj in ne nazadnje povečali likvidnost.

Vlada Boruta Pahorja v kasnejšem obdobju ni naredila ničesar v smeri, da bi banke - kjer ima v negativnem smislu vodilno vlogo največja državna banka - opravljaje svojo primarno vlogo, to je financiranje gospodarstva. Slovenska podjetja ne samo, da se soočajo s pomanjkanjem dolgoročnih virov, ampak jim primanjkuje tudi tako imenovanega obratnega - delovnega kapitala. Slovenska podjetja prihajajo do finančnih virov lažje v tujini. Jamstvena shema za financiranje gospodarstva in sredstva zbrana iz bančnih obveznic, niso prinesla zadostnega financiranja gospodarstva. Ne samo, da imajo mala in srednja podjetja problem pridobiti vire, do posojil ne pridejo niti velika podjetja in v mnogih primerih so zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ogrožena že pridobljena naročila slovenskih podjetij. Iz podatkov, ki so na

voljo, je razvidno, da tudi sredstva, katere je RS iz naslova izdanih obveznic plasirala v bančni sistem niso bila namenjena za močnejšo kreditno aktivnost, ampak so banke sredstva prenesla v tujino. Hkrati pa so sredstva SID Banke, pridobljena z državno neomejeno in nepreklicno garancijo, ostala v bankah za njihovo lastno sanacijo preteklih napačnih odločitev in niso bila prenesena v gospodarstvo, kar je SID-ova zakonska naloga.

Vlada Boruta Pahorja bi morala jasno opredeliti, kateri so notranji dejavniki in notranje slabosti, zaradi katerih je gospodarska aktivnost v Sloveniji na tako nizki ravni in na tej podlagi sprejeti razvojne ukrepe, ki bi zagotovili večjo konkurenčnost slovenskega gospodarstva. Na ta način bi povečali gospodarsko rast, zmanjšali nezaposlenost in povečali blaginjo ljudi.

V nadaljevanju so prikazani pomembnejši temeljni ekonomski in finančni kazalci, ki kažejo raven (ne)razvoja oziroma stagnacije države kot celote v sedanjem trenutku. Predlagani so nujni ukrepi, ki bi zaustavili negativne trende na socialnem, finančnem in gospodarskem področju.

2. Ocena stanja

2.1 Konkurenčnost države in gospodarska klima

Slovenija je na lestvici svetovne konkurenčnosti za 2010, ki jo objavlja švicarski inštitut za razvoj menedžmenta (IMD), izgubila 20 mest in pristala na 52. mestu. Slovenija je utrpela največji padec med 58 državami, zajetimi v raziskavi, razlogi za to pa so predvsem v velikem padcu BDP in zelo pesimističnih ocenah predstavnikov slovenskih podjetij. Za Slovenijo so se na lestvici IMD tokrat uvrstile le *Bolgarija, Romunija, Argentina, Hrvaška, Ukrajina in Venezuela*. Na prvem mestu je Singapur letos zamenjal ZDA, ki jih je prehitel tudi Hongkong. Na četrtem mestu ostaja Švica, v prvi deseterici pa sledijo še Avstralija (+dve mesti), Švedska (nespremenjeno), Kanada (+ eno mesto), Tajska (+15 mest), Norveška (+dve mesti) in Malezija (+osem mest). Rezultati so v veliki meri posledica velike teže, ki jo IMD pripisuje gibanju bruto domačega proizvoda (BDP) in BDP na prebivalca, ter zelo pesimističnih ocen gospodarskih razmer med slovenskimi managerji, ki so negativno ocenili celo sami sebe. Raziskava IMD temelji na 246 kriterijih, ki sestavljajo štiri sklope konkurenčnosti – *ekonomska uspešnost, vladna učinkovitost, poslovna učinkovitost in infrastruktura*. Rezultati so izračunani na podlagi trdih statističnih podatkov za 2009 in mehkih anketnih ocen predstavnikov slovenskih podjetij iz letošnjega januarja. *Največ mest na lestvici je Slovenija izgubila v sklopu ekonomska uspešnost, ki vsebuje predvsem trde statistične podatke o gospodarskih gibanjih. Slovenija je padla z 21. na 42. mesto, in to predvsem zaradi velikega lanskega padca BDP, velikega upada izvoza in nizkega toka vhodnih in izhodnih neposrednih naložb.*

V sklopu *vladne učinkovitosti*, ki s trdimi in mehкими podatki meri učinkovitost ekonomskih in javnofinančnih politik ter kakovost zakonodajnega in institucionalnega okvira, je Slovenija padla z 38. na 53. mesto. Razloge za padec je iskati predvsem v *izrazitem poslabšanju stanja javnih financ* ter v poslabšanju anketnih ocen glede vladnih politik, davčne in delovnopravne zakonodaje in splošnega družbenega okvira. Na področju *poslovne učinkovitosti* je Slovenija izgubila 18 mest in zdrsnila z 39. na 57. mesto. Med glavnimi razlogi za padec so *izrazito poslabšanje kazalcev poslovanja podjetij, upad BDP na zaposlenega, zmanjšanje tržne kapitalizacije podjetij in slabe anketne ocene glede upoštevanja etičnih načel v podjetjih, učinkovitosti nadzornih svetov, zaprtosti slovenske kulture za nove zamisli, nizka prožnost in prilagodljivost spremembam ter sposobnosti izkoriščanja poslovnih priložnosti*. Še najmanjši padec je Slovenija utrpela na *področju infrastrukture*, kjer se je njena uvrstitev poslabšala s 27. na 34. mesto. *Najbolj šibke točke* v tokratni raziskavi so bile anketne ocene glede *podpore tehnološkemu razvoju, inovativnosti in podjetništva, vpliva zdravstvenih problemov na poslovanje podjetij in nerazpoložljivost usposobljenih inženirjev*.

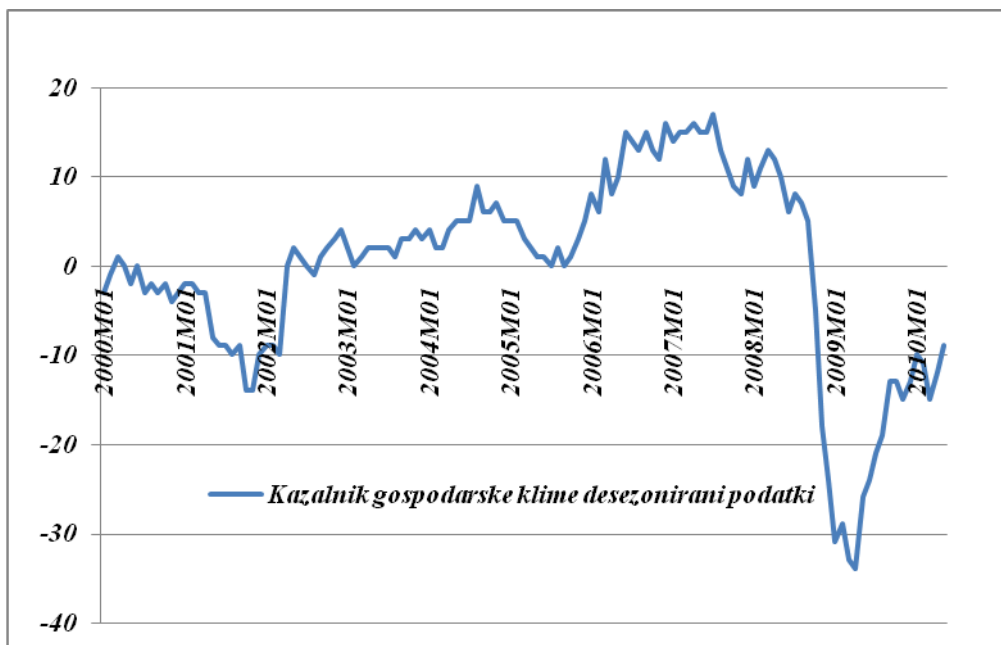
Ker je kriza tudi glede na poročilo IMD Slovenijo zaradi lastnih napak v primerjavi z drugimi izjemno prizadela, se kaže jasna potreba po bolj konsistentnem makroekonomskem in medresorskem okviru za vodenje učinkovitih ekonomskih politik in hitro odzivanje na priložnosti in šoke v zunanjem in domačem

Lestvica Svetovne Konkurenčnosti : Slovenija 2006 – 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Slovenija	39	40	32	32	52

Vir: IMD Business School, Laussane, CH; World Competitiveness Yearbook 2010

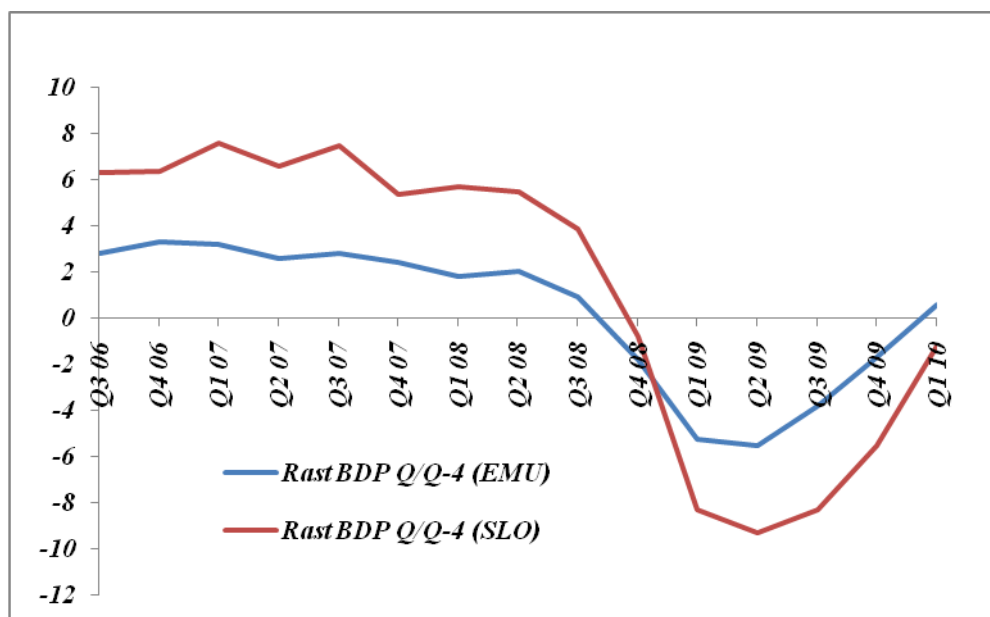
Vrednost kazalnika gospodarske klime je bila maja 2010 (-9 odstotnih točk) za 3 odstotne točke višja kot aprila 2010 (-12 odstotnih točk). Glede na maj 2009 je bila vrednost tega kazalnika višja za 17 odstotnih točk, glede na dolgoletno povprečje pa je bila nižja za 9 odstotnih točk, kar pomeni, da še vedno niso ustvarjeni pogoji za uspešno poslovanje domačij gospodarskih subjektov.

Vir: SURS

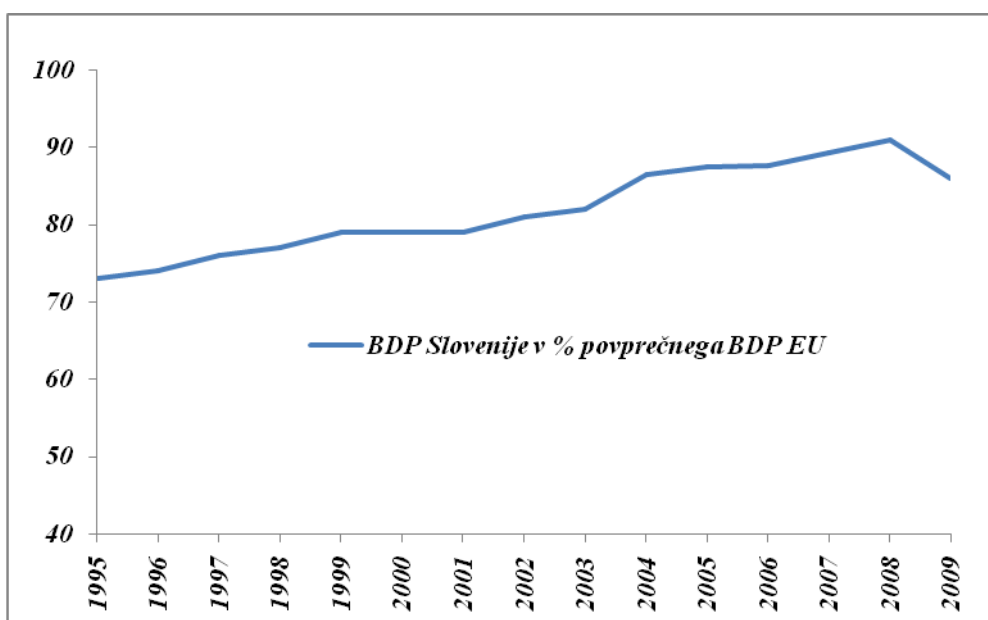
2.2 Gibanje bruto domačega proizvoda

V prvem četrletju 2010 se je bruto domači proizvod (BDP) v primerjavi s prvim četrletjem 2009 realno zmanjšal za -1,2 odstotka, v primerjavi z zadnjim četrletjem leta 2009 pa je BDP padel za -0,5%.

Vir: Eurostat

Podatek za prvo četrletje letošnjega leta je toliko slabši, ker -1,2% padec BDP v prvem četrletju 2010 pomeni padec v primerjavi s prvim četrletjem leta 2009, ko je padec BDP znašal kar -8,2%. Prvo četrletje letošnjega leta je tudi šesto zaporedno četrletje, v katerem je slovensko gospodarstvo zabeležilo padec gospodarske aktivnosti tako, da lahko govorimo o globoki recesiji. Medtem, ko je v prvem četrletju Evropska monetarna unija v povprečju že izven gospodarske krize, v Sloveniji padanju BDP-ja še ni videti konca. V letu 2009 je tako BDP v Sloveniji po kupni moči znašal 86% povprečnega BDP držav članic EU po tem, ko je Slovenija v letu 2008 dosegla 91%, kar kaže graf na sliki spodaj.

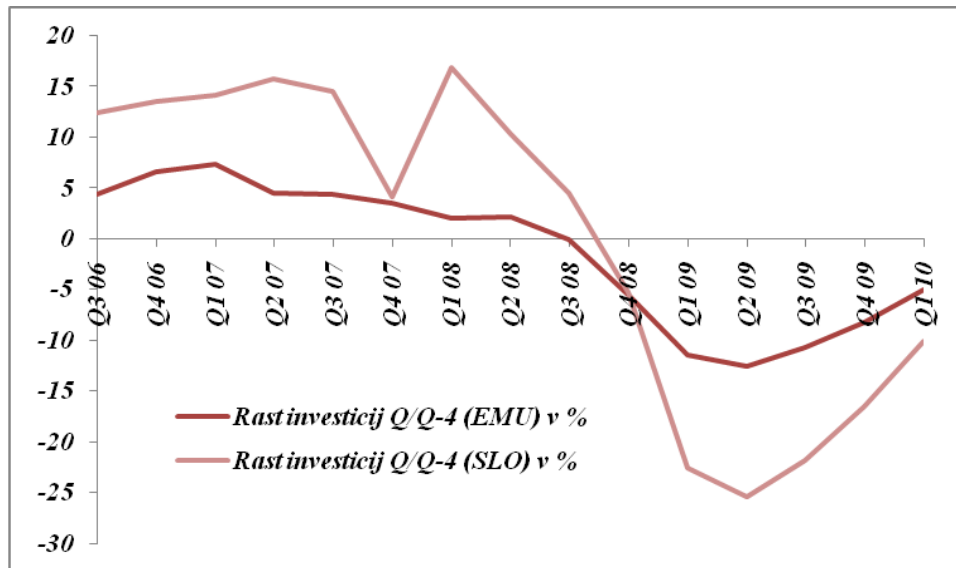
Vir: UMAR

Zgornja grafa jasno kažeta, da se je okrevanje v državah EMU začelo in da ovire za večjo gospodarsko aktivnost izhajajo iz domačega okolja oziroma napačnih ekonomskih politik vlade Boruta Pahorja. Prav zaradi okrevanja naših trgovinskih partneric se je v prvem četrletju 2010 v primerjavi z enakim obdobjem lani povečalo izvozno povpraševanje, kar pomeni, da je bila dodana vrednost v predelovalnih dejavnostih in v prometu višja kot v istem obdobju lani, nizko domače povpraševanje pa je povzročilo padce v dejavnostih gradbeništva, trgovine, gostinstva, poslovnih storitev, rudarstva. Rast smo z izjemo zdravstva in socialnega skrbstva doživeli v dejavnostih javnih storitev.

2.3 Gibanje investicij

Spodnji graf kaže nizko raven investicij v Sloveniji v letu 2009, v primerjavi s povprečjem držav EMU. Prav z velikim padcem investicij lahko razložimo bistveno prekomeren padec BDP. Po velikem padcu investicij v letu 2009, se je padanje investicij nadaljevalo tudi v letu 2010. Investicijska dejavnost je bila tako za desetino nižja kot v enakem obdobju lani.

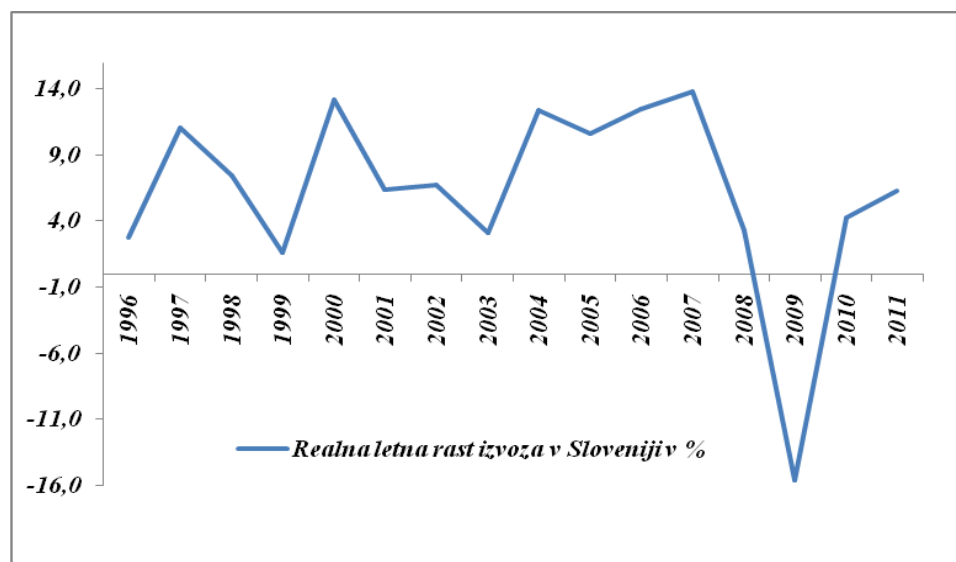
Gradbene investicije so v primerjavi z enakim obdobjem lani upadle za -13,3%. Posebej neugodno stanje je v segmentu inženirskih objektov in stanovanjske gradnje. Posebej zaskrbljujoč je padec investicij stroje in opremo, ki so v prvem četrtletju letos v primerjavi z istim obdobjem lani padle za 6,6%.

Vir: Eurostat

2.4 Gibanje izvoza

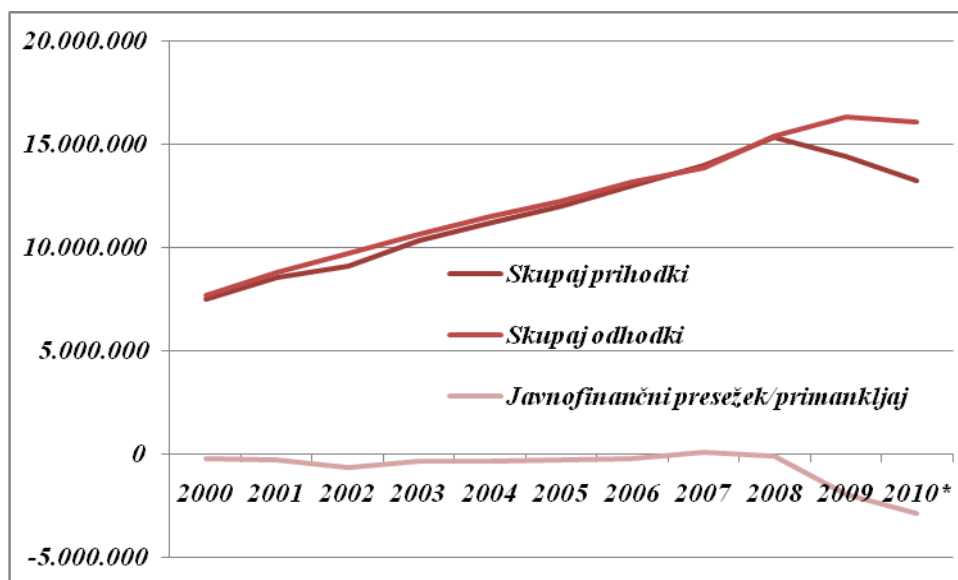
Po drastičnem padcu izvoza v letih 2008 in 2009 se je rast izvoza v 2010 popravila, še vedno pa ne dosega dovolj visoke rasti. Po začnih podatkih je bil izvoz v obdobju od januarja do aprila 2010 v primerjavi z enakim obdobjem 2009 večji za 8,5 %, uvoz pa je bil večji za 7,3 %, pokritost uvoza z izvozom je bila 94,8-odstotna.

Vir: UMAR, napoved: UMAR

2.5 Primanjkljaj/presežek javnih blagajn

Razpredelnica nam kaže gibanje konsolidiranih prihodkov in dohodkov države in javnofinančnega presežka/primanjkljaja. Iz nje je razvidno, da so po letu 2008 odhodki močno presegli prihodke, tako da bo javnofinančni primanjkljaj ob nadaljevanju dinamike v letu 2010, ki velja za prvi kvartal, narasel na zaskrbljujočih 3 milijarde EUR, kar lahko resno ogrozi javne finance in nas uvršča med možne države EU, za katere velja večje tveganje, da padejo v finančni kolaps.

Vir: Ministrstvo za finance (Ocena za 2010 na podlagi podatkov za 1. kvartal 2010)

v 1.000 EUR

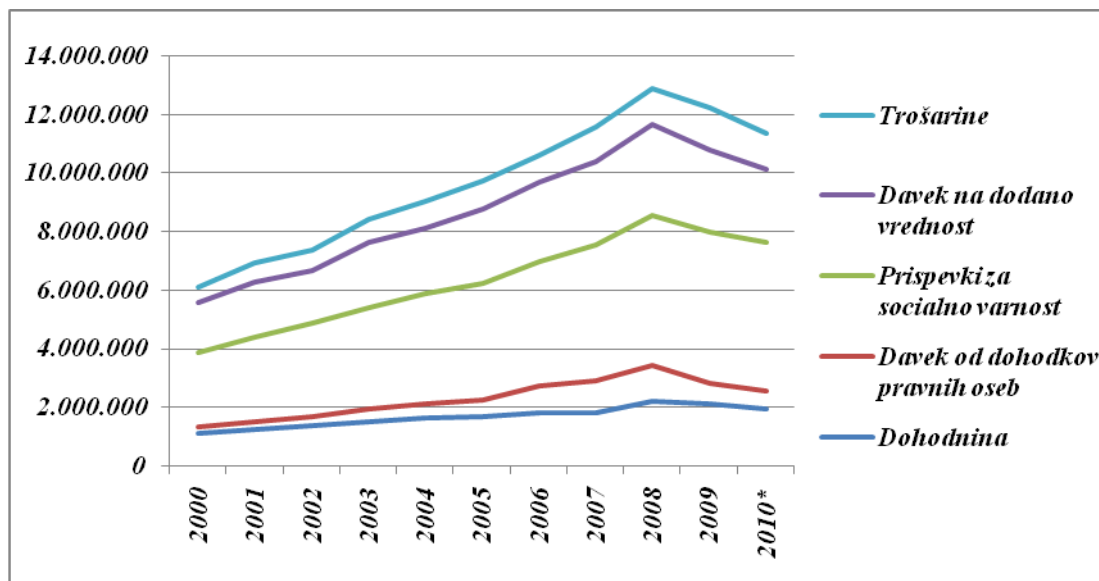
2.6 Prihodki države

Slovenija je v letu 2009 z deležem celotnih prihodkov sektorja država v višini 44,4% BDP (v letu 2008 42,6% BDP) in deležem celotnih odhodkov sektorja država v letu 2009 v višini 49,9% BDP (v letu 2008 44,3% BDP) izkazovala slab javno finančni položaj.

Dejansko so se v 2009 in 2010 zmanjšali vsi pomembnejši prihodki države, kar je razvidno tudi iz spodnjega grafa. Jasno je viden upad trošarin, davka na dodano vrednost in prispevkov za socialno varnost, od vseh pa je najbolj zaskrbljujoč davek od dohodka pravnih oseb, ki v prvih petih mesecih leta 2010 znaša le 40% zneska iz istega obdobja lani. Ti podatki bi morali biti jasen signal Vladi Boruta Pahorja, da mora spodbuditi gospodarsko aktivnost vseh aktivnih subjektov s fiskalnimi ali neposrednimi spodbudami, predvsem tistim ki imajo v kriznih časih moč in voljo ustvarjati.

Če spodnje absolutne podatke primerjamo z BDP, pridemo do osupljivih podatkov. Kot je znano je primanjkljaj v letu 2009 znašal zaskrbljujočih 5,6% BDP, če pa podatke za 2010 primerjamo na letni ravni pa v prvem kvartalu 2010 primanjkljaj znaša že 8,8% oz. po podatkih Statističnega urada RS že 9,6% BDP. To bi moral biti znak za alarm v Vladi Boruta Pahorja, ki vodi popolnoma zmedeno finančno in gospodarsko politiko in je očitno nedorasla

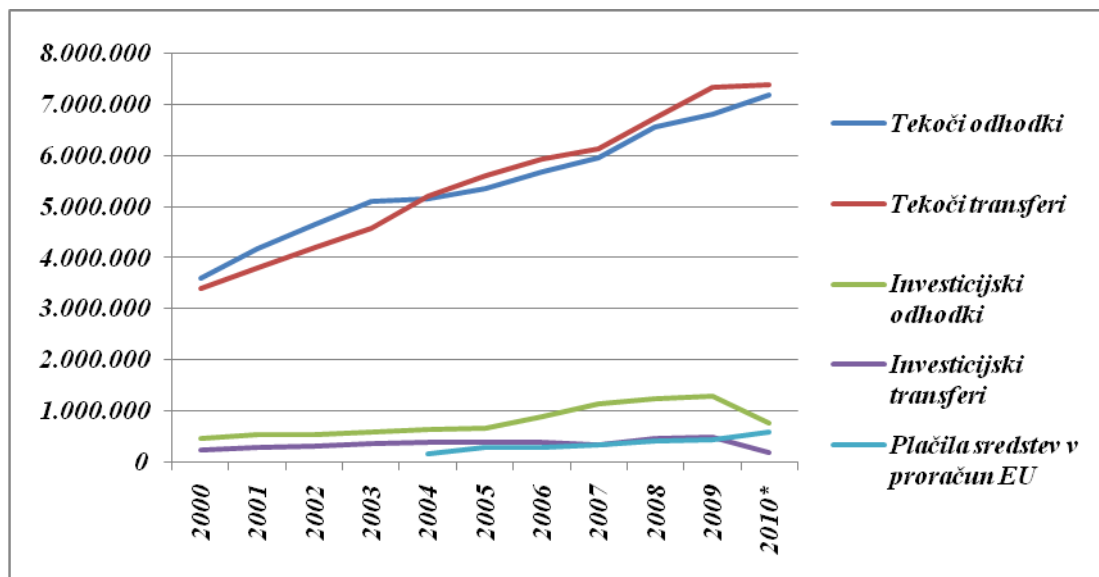
novo nastalim razmeram. Primerjava: povprečen primanjkljaj je v času Vlade Janeza Janše (podatki 2005 – 2008) znašal 0,5% in se je gibal od -1% do presežka v letu 2007, v višini 0,3%.

Vir: Ministrstvo za finance (Ocena za 2010 na podlagi podatkov za 1. kvartal 2010) v 1.000 EUR

2.7 Odhodki države

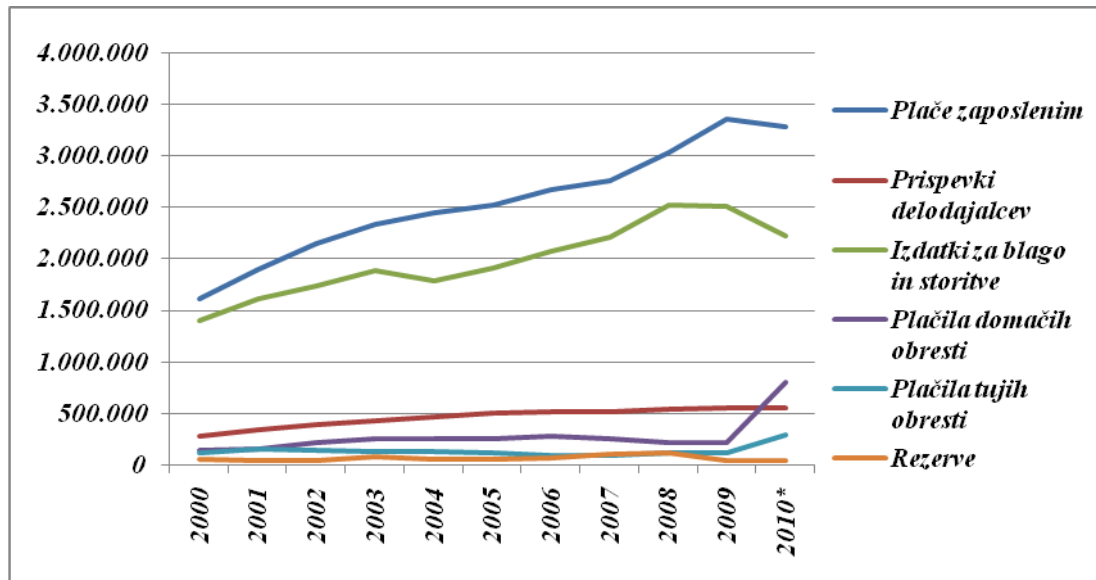
Odhodki države strmo naraščajo od leta 2008 dalje, še posebej tekoči dohodki in tekoči transferi, pa tudi plačila sredstev v EU, padli so le investicijski odhodki in investicijski transferi. Vlada bi morala nujno omejiti rast tekočih odhodkov in tekočih transferov in znižati javnofinančni primanjkljaj.

Vir: Ministrstvo za finance (Ocena za 2010 na podlagi podatkov za 1. kvartal 2010)

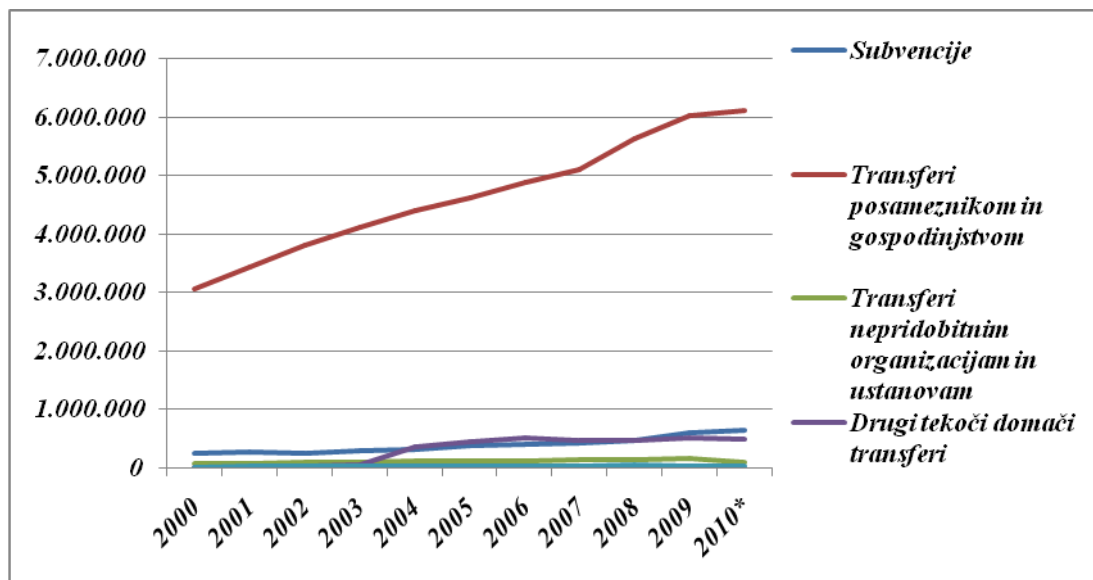
v 1.000 EUR

Tekoči odhodki, kot že razvidno iz zgornjega grafa, se zvišujejo vsako leto, še posebej strmo v letih 2008 in 2009, pa tudi v letu 2010 se na osnovi podatkov za prve tri mesece močno povečujejo. Zaradi povečanega primanjkljaja je še posebej zaskrbljujoč porast plačila za domače in tuje obresti. Relativna primerjava z BDP: Za plačila tujih obresti je država v letu 2009 namenila 0,27% BDP, za leto 2010 je v prvem kvartalu namenila 0,75% BDP. Še primerjalni podatek z prejšnjim mandatom: leta 2007 je država za tuje obresti namenila le 0,09%.

Vir: Ministrstvo za finance (Ocena za 2010 na podlagi podatkov za 1. kvartal 2010)
v 1.000 EUR

Tekoči transferi se (kakor je razvidno iz spodnjega grafa) zvišujejo skoraj izključno na račun povečevanja transferov posameznikom in gospodinjstvom, ki so se od leta 2007 do 2009 povečala kar za eno milijardo EUR, kar je kljub času gospodarske krize izjemen porast. Nujna je reforma transferov na socialnem področju.

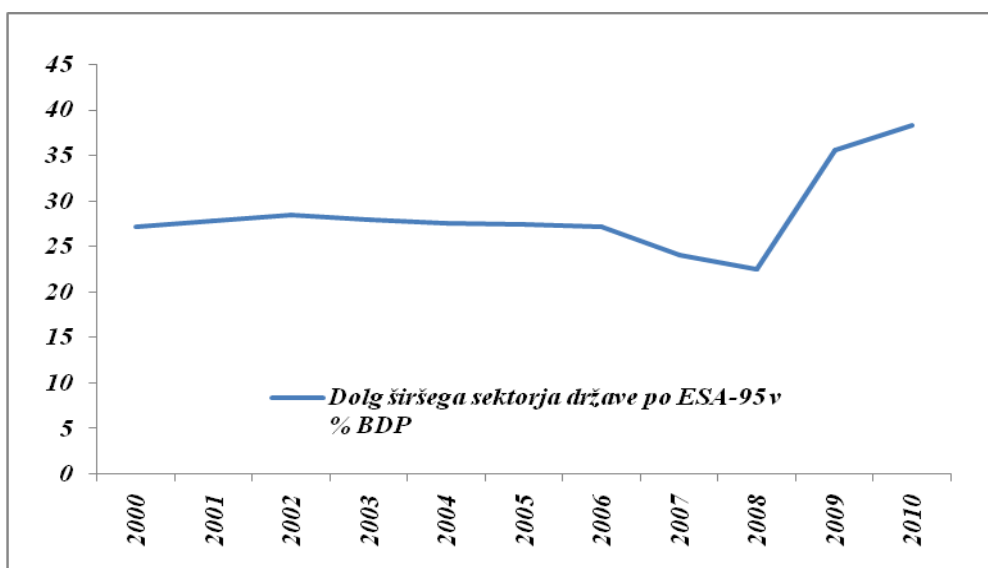

Vir: Ministrstvo za finance (Ocena za 2010 na podlagi podatkov za 1. kvartal 2010)

v 1.000 EUR

2.8 Javni dolg, zadolževanje države, plačila obresti

Slovenija je leta 2009, v prvem letu krize, zabeležila rekorden javnofinančni primanjkljaj in podobnega napovedala za leto 2010, velik primanjkljaj pa lahko pričakujemo tudi v letu 2011. Vlada RS je ta izpad pokrila z zadolževanjem na mednarodnem kapitalskem trgu, kar ima za posledico, da se je zadolženost države povečala za skoraj 60%. Vlada je del denarja v obliki depozitov naložila v bančni sistem in s tem povečala finančno stabilnost države. Kljub visokemu stanju depozitov države pa ostaja kreditiranje gospodarstva nizko. Graf spodaj kaže, da se je dolg širšega sektorja države po ESA-95 metodologiji povečal za 13,3 odstotne točke potem, ko ga je uspelo vladi Janeza Janše v obdobju 2004 – 2008 znižati za več kot 4 odstotne točke.

Vir: Ministrstvo za finance, lastne projekcije

2.9 Učinkovitost jamstvene sheme

Delovanje jamstvene sheme je neučinkovito, administrativno zapleteno in počasno, vzpostavitev jamstvene sheme pa je zamujala. Zaradi neustreznega delovanja jamstvene sheme in zamude pri začetku delovanja tega ukrepa je bila gospodarska aktivnost počasnejša, kot bi bila, če bi jamstvena shema delovala učinkovito in podpirala propulzivne in konkurenčne projekte z visoko dodano vrednostjo. Jamstveno shemo je treba očistiti tistih elementov in omejitev, ki vanjo ne sodijo, tako zaradi vsebinskih, kot zaradi administrativno – birokratskih preprek. Jamstveno shemo bi bilo treba uporabiti tudi za pridobivanje revolving kreditov, ki so v sedanjem zakonu izrecno izključeni. To bi bilo pomembno za financiranje ponovnega zagona zdravega dela gospodarstva. SID banka bi morala spremeniti postopke presoje bonitete komitentov, ki jih ne presoja z vidika sposobnosti izpeljave novih poslov. Pogoji kreditiranja se še vedno zastrujejo čez vse meje, kar velja tudi za mala in srednja podjetja, s potenciali dobrih in plačilno sposobnih kupcev. SID mora zagotoviti pretok denarja do končnih gospodarskih družb, ki ne sme biti banka, kot je to do sedaj. Banka je lahko le agent posrednik v postopku razdelitve sredstev. Bonitetna presoja je velikokrat prekonzervativna, kar pomeni nedodelitev kreditov številnim podjetjem z dobrimi programi in hkrati nedoseganje temeljnega cilja jamstvene sheme, to je oživljanje gospodarske aktivnosti.

2.10 Trg dela

Ob zaključku prejšnjega mandata jeseni 2008 je Slovenija z 59.303 brezposelnimi in 6,3 % registrirano stopnjo brezposelnosti beležila najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti. Ugodne gospodarske razmere so posledično pomenile tudi povečano povpraševanje po delavcih. V letu 2008 so delodajalci povprečno objavili skoraj 20.000 novih delovnih mest na mesec. Na zavodu za zaposlovanje je denarno nadomestilo prejelo 13.604 prejemnikov.

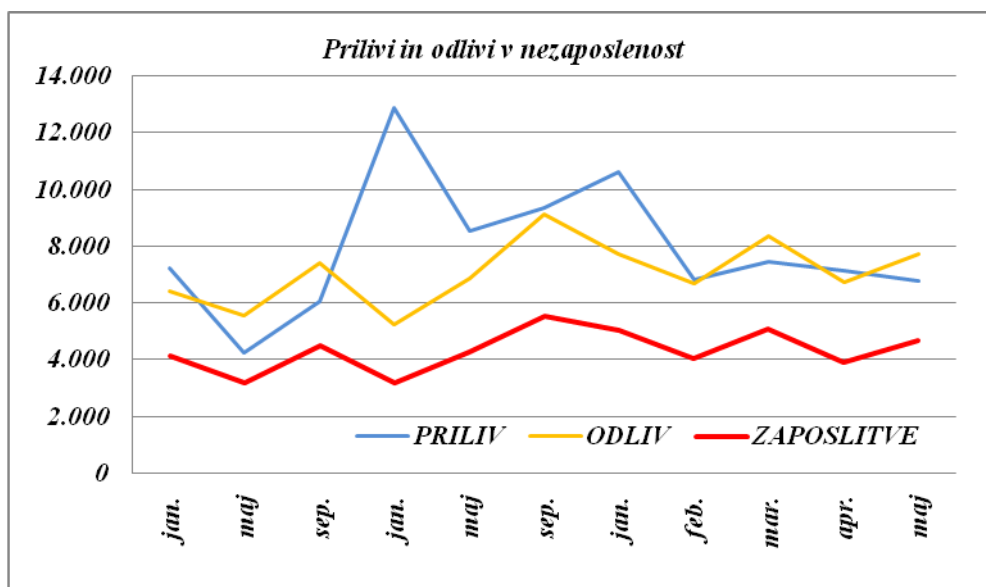
Padanje zaposlenosti v letu 2009

Povprečno število brezposelnih je bilo v letu 2009 glede na leto 2008 višje za 36,6 %. Konec leta 2009 je bilo kar 35 tisoč manj delovno aktivnih kot v decembru 2008, delodajalci pa so prijaviili 32,9 % manj delovnih mest kot v letu 2008. Število prejemnikov denarnih nadomestil se je povzpelo na 31.162.

Gospodarsko oživljanje je prepočasno za ustvarjanje novih delovnih mest

Negativen trend iz leta 2009 se je v prvih mesecih letošnjega leta zaustavil, število brezposelnih konec aprila 2010 je doseglo 98.410, kar je še vedno 16,4% več kot leto prej. Ob dejstvu, da je bilo v letu 2009 78% pogodb o zaposlitvi sklenjenih za določen čas, je oživljanje aktivnosti na trgu dela precej negotovo.

V letu 2010 je bilo največ priliva med brezposelne januarja, ko so na zavodu za zaposlovanje zabeležili 10.650 novih brezposelnih, v naslednjih mesecih pa se je priliv gibal na številki okoli 7.000. Podatki glede odlivov brezposelnih kažejo, da se je v tekočem mesecu v povprečju zaposlilo skoraj polovico manj brezposelnih, kot se jih je na novo prijavilo. Preostali so bili črtani iz evidenc brezposelnih zaradi drugih razlogov, ki ne pomenijo zaposlitve, kot npr. nadaljevanja šolanja, izbris zaradi odklonitve dela, delo na črno. V zadnjem mesecu je zaznati predvsem povečanje števila brezposelnih, ki jim status preneha zaradi upokojitve.

Vir: Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Število delovnih mest je v prvem četrtletju 2010 ponovno upadlo

Večji razlog za zaskrbljenost od samega števila brezposelnih predstavlja predvsem počasno oživljanje gospodarstva, ki ne ponuja novih delovnih mest.

Največ prostih delovnih mest v zadnjih osmih letih je bilo v Sloveniji leta 2007, povprečno dobrih 8.800 na mesec. V letu 2008 se je to število zmanjšalo za 11 %, zmanjšano povpraševanje pa se je nadaljevalo tudi v 2009 in v zadnjem četrtletju 2009 doseglo le 3.900 oziroma 1.500 manj kot v prejšnjem četrtletju.

Enako sliko kažejo podatki o zasedenosti delovnih mest. Njihovo število se je v obdobju 2004–2008 povečalo skoraj za 70.000, kar pomeni povprečno za okoli 14.000 na leto. Na koncu leta 2009 je bilo zasedenih skoraj 20.000 manj delovnih mest kot v preteklem letu, enak trend se je nadaljeval tudi v prvem četrtletju 2010. Maja 2010 so delodajalci prijavili 5,7 % manj prostih delovnih mest kot aprila in 1,2 % manj kot maja lani. Na objavljenih delovnih mestih se je zaposlilo 11,6 % manj delavcev kot maja 2009. V tem četrtletju je bilo tako

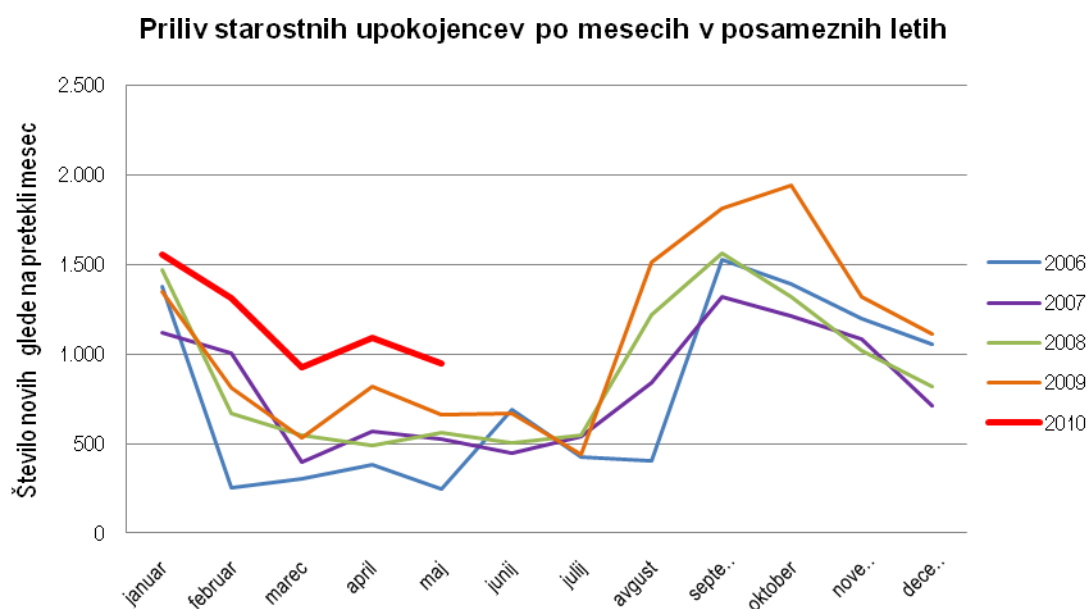
zasedenih povprečno nekaj manj kot 803.000 delovnih mest ali za okoli 6.000 manj kot v predhodnem četrletju.

Dodana vrednost na zaposlenega

Bruto dodana vrednost na zaposlenega v Sloveniji je leta 2009 v gospodarskih družbah, zadrugah in pri samostojnih podjetnikih posameznikih znašala 33.137 Evrov. Leto poprej je bruto dodana vrednost na zaposlenega znašala 34.253 Evrov. Najvišjo bruto dodano vrednost so dosegle velike gospodarske družbe, in sicer 40.973 Evrov, najmanjšo pa mikro družbe, 24.982 Evrov.

Vse bolj neugodno razmerje med aktivnimi zavarovanci in upokojenci

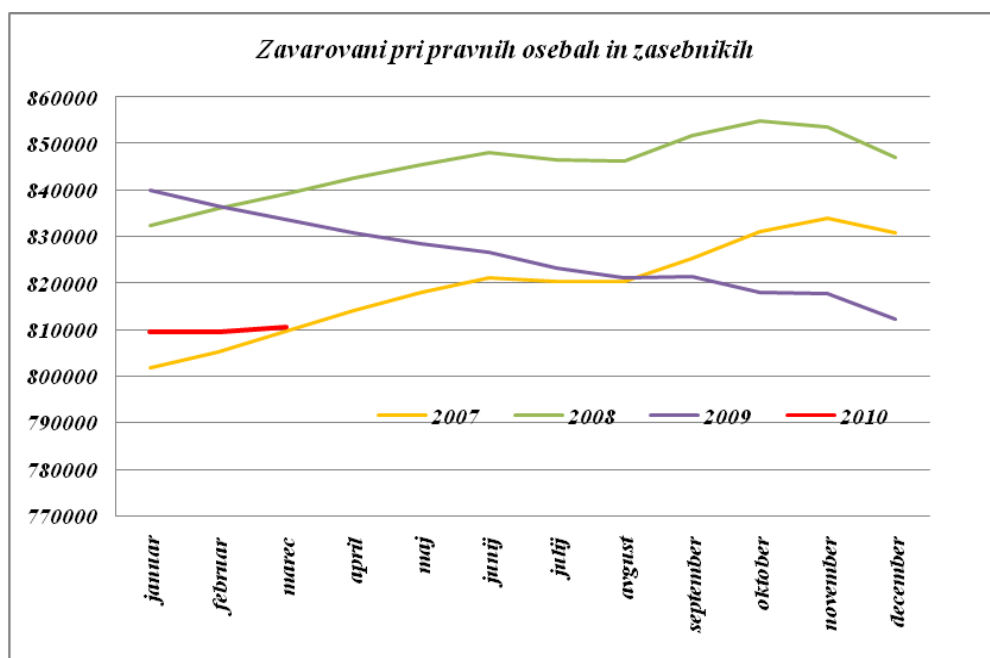
Napovedi vlade glede zaostrovanja pogojev za upokojevanje ob prihajajoči pokojninski reformi so neugodno vplivale na razmerje med aktivnimi zavarovanci in upokojenci. Število starostnih upokojencev se povečuje, še posebej velik pritisk na upokojevanje se je pričel avgusta 2009, ko se je število starostnih upokojencev v primerjavi s prejšnjim mesecem povečalo za 1.511, oktobra pa za skoraj 2.000. Nadpovprečno povečanje števila starostnih upokojencev gledano v primerjavi z gibanjem v preteklih letih se je povečevalo tudi v naslednjih mesecih leta 2009, prav tako pa tudi v letu 2010.

Vir: Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Nasprotno pa se število zavarovancev, ki so bili zavarovani pri pravnih osebah ali samostojnih podjetnikih ali pa so imeli sami status samostojnega podjetnika (zavarovanci) zmanjšuje. Marca 2010 je bilo tako le še 810.515 zavarovancev, kar je 28.660 manj, kot jih je bilo marca

2008. Izrazito negativna gibanja v smeri povečevanja upokojencev in zmanjševanja aktivnih zavarovancev bodo povzročala dodatne pritiske na javnofinančne izdatke.

Vir: Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

2.11. Stroški dela

Po podatkih Eurostat so se v prvem četrtletju letošnjega leta stroški dela v primerjavi z enakim obdobjem leta 2009 v območju evra zvišali za 2,1 odstotka, v EU pa za 2,2 odstotka, v Sloveniji pa so se stroški dela v tem obdobju zvišali za 4,5 odstotka, kar je bila četrta največja rast v EU. Večje povišanje beležijo le v Bolgariji, Romuniji in na Finskem.

2.13. Produktivnost/zaposlenega (dodana vrednost/zaposlenega)

Z nastopom gospodarske krize je produktivnost dela v Sloveniji začela upadati, saj se je zaposlenost zniževala počasneje od gospodarske aktivnosti. Po več kot desetletni relativno visoki rasti (v povprečju več kot 4 % letno) se je rast produktivnosti dela zaradi takrat še relativno visoke rasti zaposlenosti močno znižala že v zadnjem četrtletju 2007, v zadnjem četrtletju 2008 pa je postala negativna, tako da je bila v letu 2008 komaj 0,7-odstotna.

Padec produktivnosti se je v letu 2009 še poglobil in dosegel 5,8 %. Naročila in možnosti za doseganje dohodka na trgu so se zaradi upada tujega povpraševanja kot posledice poglobitve mednarodne gospodarske krize močno znižala, kar je vodilo v strm upad gospodarske aktivnosti. Ta je bil precej globlji od padca zaposlenosti, ki umirjanju konjunktore običajno sledi z zamikom.

Zaradi močnega padca gospodarske aktivnosti je produktivnost dela najmočneje upadla v prvem četrtletju 2009. Ker se je na letni ravni upadanje gospodarske aktivnosti proti koncu leta umirjalo, zniževanje zaposlenosti pa stopnjevalo, je postajal tudi medletni padec produktivnosti iz četrtletja v četrtletje manjši, a je ostal še vedno visok.

Začasni statistični podatki kažejo, da je bil padec števila opravljenih delovnih ur v letu 2009 večji od padca zaposlenosti. To pomeni, da bi bil padec urne produktivnosti, če bi jo izračunavali, nižji od padca dodane vrednosti na zaposlenega.

V letu 2009 se je produktivnost dela zmanjšala v vseh tržnih dejavnostih razen v finančnem posredništvu. Najbolj se je zmanjšala v gradbeništvu, trgovini, predelovalnih dejavnostih in oskrbi z elektriko, plinom in vodo. V predelovalnih dejavnostih, ki jih je kot najbolj izvozno usmerjeni del slovenskega gospodarstva upad tujega povpraševanja prizadel že v letu 2008, se je zmanjšala za 7,8 %. Močan padec aktivnosti in posledično produktivnosti v gradbeništvu (za 14,5 %) je ciklične narave, z gospodarsko in finančno krizo pa se je še poglobil. V trgovini, ki je predvsem v segmentu prodaje avtomobilov močno izpostavljena gospodarski krizi, v nekaterih delih pa je tesno povezana z gibanji v industriji in gradbeništvu (trgovina na debelo, prodaja pohištva ipd.), pa se je dodana vrednost na zaposlenega znižala za 12,8 %⁴. Sorazmerno visok upad produktivnosti je bil značilen tudi za večino storitvenih dejavnosti, vendar manjši kot v industriji in gradbeništvu, saj gospodarska recesija storitve praviloma zajame z zamikom pa tudi v manjšem obsegu. Finančno posredništvo pa je celo ohranilo rast dodane vrednosti in s tem tudi produktivnosti (3,8 %).

V letu 2009 se je zaostajanje Slovenije za povprečno produktivnostjo držav evrskega območja in EU povečalo. Leta 2008 (za katero so na voljo zadnji mednarodno primerljivi letni podatki) je povprečna produktivnost dela v Sloveniji dosegla 37.544 EUR na delovno aktivnega, kar je bilo po kupni moči 84,4 % (v letu 2007 84,0 %) povprečja EU (76,9 % povprečja evrskega območja). Ob nižji rasti produktivnosti dela v večini razvitejših držav članic EU je v letu 2008 produktivnost dela v Sloveniji torej še naraščala hitreje kot v povprečju v EU. V letu 2009 se je produktivnost dela tako kot v Sloveniji zmanjšala tudi v večini evropskih držav, vendar je bil padec v Sloveniji zaradi globljega upada gospodarske aktivnosti precej višji kot v povprečju v EU (5,8-odstoten, v povprečju EU pa 2,5-odstoten). Tako se je zaostanek Slovenije za povprečno produktivnostjo v Evropski uniji prvič po daljšem obdobju približevanja ravni produktivnosti razvitejših držav povečal. Po ocenah Eurostat je bila produktivnost dela v Sloveniji, izražena v standardih kupne moči, leta 2009 na ravni 81,8 % povprečja EU, kar je za 2,6 o. t. nižje kot v letu prej.

2.14. Gibanje dobičkov v gospodarstvu

Družba	2009 v mio €	2008 v mio €	2007 v mio €	2006 v mio €	2005 v mio €
Abanka d.d.	22,9	22,2			
Aerodrom Ljubljana d.d.	6,1	11,8	16,7	8,8	8,0
Gorenje d.d.	-12,2	10,8	23,6	22,3	21,3

Intereuropa d.d.	-53,9	3,6	26,47	6,7	2,3
Istrabenz d.d.	-71,8	-221,1	116,4	28,7	13,0
Krka d.d.	174	156	133	112	97
Luka Koper d.d.	-66,6	17,2	30,8	20,5	20
Mercator d.d.	21	41	44	30	14
NKBM d.d.	2,8	5,2	42	36,9	34,9
NLB d.d.	-87	21	131	105	71
Petrol d.d.	10,4	-61,4	53,3	49,8	33,9
Pivovarna Laško d.d.	-162,1	3,8	61,2	19,2	17,6
Pozavarovalnica Sava d.d.	-28,2	-8,4	20,8	11,3	6,1
Sava d.d.	23,4	1,9	39,3	34,1	38,5
Telekom d.d.	24,6	86	88,4	103,4	23
Zavarovalnica Triglav d.d.	-6,2	1,5	54,4	36,5	24,5
Žito d.d.	1,6	-1,4	4,2	4,5	1
SKUPAJ	-201,3	89,8	885,9	629,8	426,3

Vir: Letna poročila navedenih družb

2.15. Gibanje delnic/Zmanjšanje tržne kapitalizacije

Družba	Št. delnic	Tržna kapitalizacija 30.12.2008	Tržna kapitalizacija 15.6.2010	Tržna kapitalizacija Razlika	VD 1.10.2008	VD 15.6.2010	Sprememba VD zadnjih 6 mesecev
Aerodrom Ljubljana d.d.	3796527	232.309.487€	98.140.223 €	-134.169.264	61,19	25,85	-12,34%
Delo Prodaja d.d.	593549	16.619.372 €	15.135.500 €	-1.483.873	28	25,5	-6,93%
Etol d.d.	254619	46.849.896 €	31.712.796 €	-15.137.100	184	124,55	-3,85%
Gorenje d.d.	14030000	358.606.800 €	173.130.200 €	-185.476.600	25,56	12,34	2,75%
Intereuropa d.d.	7902413	160.102.887 €	30.424.290 €	-129.678.597	20,26	3,85	-32,46%
Iskra Avtoelektrika d.d.	1608313	75.429.880 €	40.529.488 €	-34.900.392	46,9	25,2	-3,68%
Istrabenz d.d.	5180000	328.567.400 €	38.332.000 €	-290.235.400	63,43	7,4	6,63%
Kompas MTS	594601	11.594.720 €	5.054.109 €	-6.540.611	19,5	8,5	16,28%
Krka d.d.	35426120	2.800.434.786 €	2.408.976.160 €	-391.458.626	79,05	68	4,48%
Luka Koper d.d.	14000000	649.180.000 €	267.260.000 €	-381.920.000	46,37	19,09	-16,47%
Mercator d.d.	3765361	787.562.907 €	583.630.955 €	-203.931.952	209,16	155	-0,44%
Mlinotest d.d.	2389177	11.945.885 €	12.519.287 €	573.402	5	5,24	-2,94%
NKBM d.d.	26081979	509.641.870 €	307.767.352 €	-201.874.517	19,54	11,8	2,79%
Petrol d.d.	2086301	911.713.537 €	532.131.933 €	-379.581.604	437	255,06	-16,37%

Pivovarna Laško d.d.	8747652	523.984.355 €	172.328.744 €	-351.655.610	59,9	19,7	-21,64%
Pozavarovalnica Sava d.d.	9362519	217.959.442 €	79.581.412 €	-138.378.031	23,28	8,5	-39,29%
Probanka d.d.	400000	15.200.000 €	10.800.000 €	-4.400.000	38	27	3,85%
Salus	134980	80.988.000 €	56.691.600 €	-24.296.400	600	420	-5,92%
Sava d.d.	2006987	635.572.643 €	365.873.730 €	-269.698.913	316,68	182,3	-20,26%
Telekom d.d.	6535478	1.346.569.887 €	633.483.883 €	-713.086.005	206,04	96,93	-26,06%
Terme Čatež d.d.	497022	130.219.764 €	89.463.960 €	-40.755.804	262	180	-2,17%
Zavarovalnica Triglav d.d.	22735148	851.658.644 €	450.837.985 €	-400.820.659	37,46	19,83	-23,00%
SKUPAJ		10.773.834.982 €	6.434.795.089 €	-4.339.039.893			

Vir: Ljubljanska borza

2.16. Zadolženost podjetij

Poslovanje podjetij v letu 2009 je zaznamovalo padec gospodarske aktivnosti ob močno omejenih virih financiranja in poslabšanja likvidnostnega položaja podjetij. Zmanjšale so se vse pomembnejše oblike financiranja podjetij, tako pri bankah, nedenarnih finančnih institucijah, kot znotraj podjetniškega sektorja. Pri financiranju slovenskih podjetij prevladuje visok delež dolžniškega financiranja, nadpovprečen tudi v primerjavi s podjetji v evroobmočju. Neustrezna struktura financiranja ter razlika do evroobmočja se kažejo v visokem deležu kratkoročnega financiranja ter zanemarljivem financiranju z alternativnimi oblikami, kot so obveznice podjetij.

Posojilne obrestne mere za podjetja so v letu 2009 upadle, vendar precej manj kot v evroobmočju. Breme odplačevanja teh posojil bo v prihodnje še naraščalo zlasti v dejavnostih, ki so se nadpovprečno povečevale zadolženost.

Stanje finančnih obveznosti nefinančnih podjetij se je v letu 2009 povečalo za 361 mio EUR, na 8,73 mlrd EUR, kar predstavlja 25 % BDP. V strukturi finančnih obveznosti podjetij predstavlja lastniški kapital 42 %, kar je za 6 % manj kot v evroobmočju. Zadolženost slovenskih podjetij, merjena z razmerjem med dolžniškim in lastniškim financiranjem je v Sloveniji precej višja kot pri podjetjih evroobmočja (147 % v primerjavi s 105 % v evroobmočju) in kaže na problem podkapitaliziranosti podjetij v razmerah gospodarske krize. Visoka zadolženost predstavlja pomemben omejitveni dejavnik pri pridobivanju posojil pri bankah, ki so pričele bolj previdno ocenjevati kreditno tveganje posojilojemalcev. Drugi pomembni kazalnik neustrezne strukture financiranja podjetij je visok delež kratkoročnih virov financiranja, ki vpliva na njihovo slabšo likvidnost. Delež kratkoročnih posojil v vseh posojilih pri bankah znaša 36% in je bistveno višji kot v povprečju evroobmočja (25%). Kratka ročnost virov pomeni za podjetja tudi večje potrebe po refinanciranju, kar je v pogojih finančne krize ovirano z omejenostjo virov, posledično pa pomeni tudi višje celotne stroške financiranja podjetij.

2.17. Stečajni postopki, likvidacije

Tabela prikazuje gibanje začetka stečajnih postopkov, začetka likvidacijskih postopkov in začetka prisilnih poravnav za pravne osebe v Republiki Sloveniji v obdobju od leta 2005 do leta 2010. V tabeli niso vključeni začetki osebnih stečajni postopkov in začetka stečajnih postopkov samostojnih podjetnikov

Šifra vrste spremembe	Naziv vrste spremembe	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
317	Začetek stečajnega postopka	284	355	254	226	278	192
318	Začetek likvidacijskega postopka	61	62	47	78	86	39
322**	Začetek prisilne poravnave	0	0	6	28	13	15
SKUPAJ		345	417	307	332	377	246

Opombi: * Za leto 2010 so zajeti podatki do vključno 17. 6. 2010.

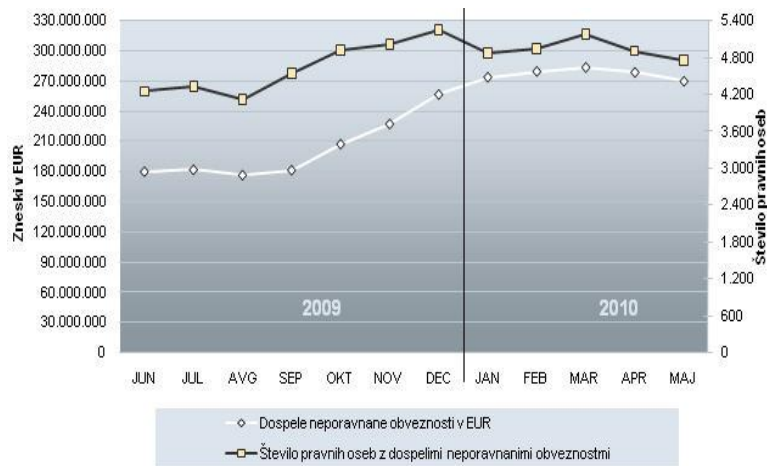
** Šifra vrste spremembe 322 je bila uvedena v PRS dne 1. 2. 2007.

Vir podatkov: Poslovni register Sloveniji

2.18. Zamude pri plačilih – neporavnane obveznosti

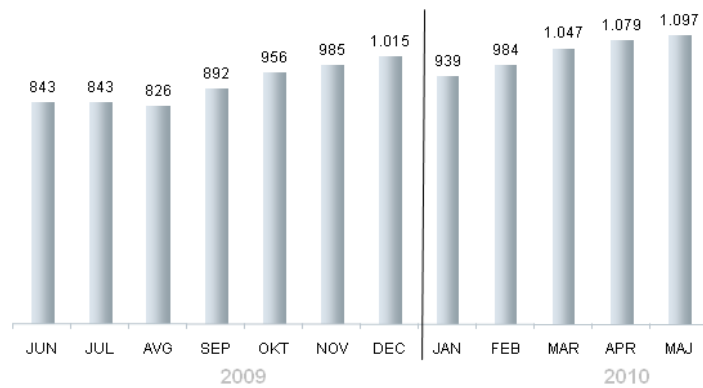
Po podatkih AJPES je bilo v Sloveniji maja 2010 4761 pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi, od teh skoraj ena četrtnina v gradbeništvu. S tem se je število pravnih oseb, ki so imele račun blokiran vsaj pet dni, v primerjavi z lanskim majem povečalo za 18,9 odstotka. Izmed vseh pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi jih je maja v dejavnosti gradbeništvu delovalo 1113 oz. 23,4 odstotka. V letu dni se je število gradbenih podjetij z dospelimi neporavnanimi obveznostmi povečalo za 20,3 odstotka, od začetka tega leta pa zmanjšalo za 13,6 odstotka. Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti pravnih oseb se je v zadnjih 12 mesecih občutno povečal: maja je znašal 269,9 milijona evrov, kar je 59,5 odstotka več kot pred letom dni. Od tega je v dejavnosti gradbeništvu znašal 74,4 milijona evrov, kar je med vsemi dejavnostmi največ. Med panogami po višini dospelih neporavnanih obveznosti gradbeništvu sledijo finančne in zavarovalniške dejavnosti, predelovalne dejavnosti ter trgovina. Na podjetja iz vseh štirih panog skupaj je v maju odpadlo skupaj slabe tri četrtine vseh neporavnanih računov. Podatki Ajpesa sicer zajemajo vse pravne osebe razen samostojnih podjetnikov ter se nanašajo samo na blokade bančnih računov, ki so neprekinjeno trajale pet dni ali več. Podatki prav tako zajemajo le tiste neporavnane obveznosti, za katere so že bili izdani izvršljivi sklepi o prisilni izterjavi, na primer s strani davčne uprave ali sodišč.

Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno

Vir: Ajpes, junij 2010

Število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 365 dni po mesecih

Vir: Ajpes, junij 2010

Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno za obdobje 2005 - 2010

Leto	2005*	2006*	2007*	2008*	2009*	2010**
Število pravnih oseb	3370	3317	3456	3414	5252	4761

* Podatki za zadnji mesec v letu, **Podatki za maj 2010

Vir: Ajpes, maj 2010

3. Mednarodna primerjava sprejetih ukrepov

Gospodarska in finančna kriza je prizadela številne države. Danes je velika večina držav, ki jih je kriza prizadela izven recesije, predvsem zaradi odločnega, pravičnega in pravočasnega ukrepanja. V nadaljevanju povzemamo najpomembnejše ukrepe v posameznih državah.

Poljska je edina članica EU, ki leta 2009 ni bila v recesiji. Pridružuje se vzorcu velikega dela manj razvitega sveta, ki je razblinil prepričanje, da gre za svetovno gospodarsko krizo. Gre za krizo zelo razvitih gospodarstev. Gospodarstva, ki pa razvojno še dohitevajo najbolj razvite, pa so se lahko znašla bolje. Poljska ni uvedla nobenega finančnega stimulusa. Povečala je le varnost depozitov. Nasprotno je že med krizo znižala javno porabo za 1% BDP. S tem so pridobili oz. vsaj delno ohranili zaupanje tujih vlagateljev v poljsko gospodarstvo in razbremenili gospodarstvo. Strukturne reforme so izvajali med krizo. Pospešeno so črpali EU sredstva. Naslonili so se na mala in srednja podjetja. Povečali so vlaganje v infrastrukturo. Nižali so dohodnino npr. iz 30% na 18% in iz 40% na 32%. Nadaljevali so z deregulacijo, privatizacijo, poenostavitvijo davčne zakonodaje in odpravo birokratskih ovir za podjetnike. V kriznem letu 2009 so sprejeli zakon o podjetništvu, ki drastično zmanjšuje reguliranje na področju zdravja, varstva pri delu, požarne varnosti, zaposlovanja. Na vrhuncu krize so speljali pokojninsko reformo in uvedli osebne pokojninske račune. Pokojnine bodo zamrznili, če bo javni dolg presegel 55% BDP. Kljub temu je tudi na Poljskem število novih delovnih mest zaradi tujih investicij padlo za 50% v 2009.

Češka je povečala vlaganje v infrastrukturo, zmanjšala obdavčenost podjetij, zmanjšala obdavčenost fizičnih oseb in strateško podprla mala in srednja podjetja. Ni pa uvajala posebnih ukrepov na socialnem področju (Vir: DB Research). Pričakovati je, da bo nova vlada ambiciozna pri zmanjševanju javnofinančnega primanjkljaja, da bo poenostavila davčni sistem, uvedla pokojninsko reformo, reformirala socialno državo ...

Nemčija je uvedla paket varčevanja, s katerim naj bi do leta 2014 zmanjšali deficit za 80 mrd EUR, letos bo zmanjšala deficit iz 5% BDP in za 15000 zmanjšala število zaposlenih v javnem sektorju, 40000 pa v vojski. Med 2011 in 2014 naj bi tudi za 30 mrd zmanjšali stroške socialne varnosti. Vlada obljublja nove davke na nuklearno energijo, letalski promet, 2 MRLD EUR naj bi prinesel davek na finančne transakcije, 5.5 MRLD pa zmanjšanje raznih subvencij. Nemčijo Evropa sicer poziva, da naj bi povečala domačo porabo in s tem pomagala šibkejšim članicam EU, vendar Nemčijo zanima globalna konkurenčnost njenega gospodarstva in ne njena relativna uspešnost v EU. Zato uvaja strukturne reforme na trgu dela, fiskalno konsolidacijo, relokacijo industrijske produkcije, raziskav in razvoja. Komisija je v okviru pravil za državno pomoč tudi potrdila nemške načrte razvojne in inovacijske pomoči srednjim podjetjem do 1000 zaposlenih (razširitev sheme za mala podjetja na srednja) v obsegu skoraj 2.4 mrd EUR še letos. Gre za krajše projekte, ki trajajo leto ali dve in imajo takojšnji tržni potencial.

Slovaška je zvišala napoved gospodarske rasti iz 3.2% na 3.7%, predvsem zaradi večjega tujega povpraševanja. Nova vlada obeta korenite, po mnenju nekaterih “neoliberalne” reforme.

Na **Portugalskem** sta voditelja pozicije in opozicije skupaj predstavila načrt za zmanjšanje proračunskega primanjkljaja, ki vključuje 5% zmanjšanje plač višjih javnih uslužbencev in politikov, zvišanje DDV za eno odstotno točko na 6,13 in 21%, dohodnine in davka na dobiček pravnih oseb.

Zvišanje DDV načrtujejo ali pa so ga že izvedle tudi **Češka, Litva, Latvija, Estonija, Hrvaška, Romunija, Bolgarija, Irska, Grčija, Finska, Španija, Velika Britanija, Švica in Madžarska**¹.

5% zmanjšanje plač javnih uslužbencev ter zamrznitev za leto 2011 načrtujejo tudi v **Španiji**. Odpravili bodo tudi enkratno pomoč 2500 EUR, ki ga ob rojstvu otroka prejmejo vsi starši.

Kontinentalne države s togim trgov delovne sile (**Nemčija, Francija, Belgija**) so sprejemale ukrepe, s katerimi so večali fleksibilnost delovnih razmerij znotraj podjetij in subvencionirale skrajševanje delovnega časa. Slednje je uvedla polovica članic EU. Študije opozarjajo, da je to dober ukrep za premagovanje kratkotrajnih kriz, na daljši rok pa je pričakovati, da bo nekaj od tistih, zaposlenih za krajši delovni čas, trajno izgubilo delo.

Nekaj držav je podaljšalo čas prejemanja nadomestila za brezposelnost, nekatere so tudi povišale znesek pomoči. Z izjemo **Finske** nič od tega niso počele **Skandinavske države**.

Danska je vezala proračunske izdatke za aktivno politiko zaposlovanja na število brezposelnih. Zmanjšali bodo plače ministrov. Plače ministrov zmanjšuje tudi Velika Britanija.

Avstrija poleg ostalega uvaja posebno pomoč kmetom, vendar samo tistim, ki niso bili v težavah že pred krizo, po sistemu de minimus in v največjem obsegu 15000 evrov na kmetijo.

4. Predlogi ukrepov

Stanje na gospodarskem in finančnem, pa tudi na socialnem, moralnem in etičnem področju je zaskrbljujoče. Zato so nujni takojšnji ukrepi, ki bodo povečali gospodarsko aktivnost. Predstavljeni niso vsi ukrepi, ampak le tisti, ki jih je treba sprejeti v najkrajšem možnem času, da se spodbudi gospodarska aktivnost.

¹ <http://www.tmf-vat.com/vat/eu-vat-rates.html>

4.1 Omejitev javne porabe in zadolževanja države

Odhodki širšega sektorja država po ESA–95 metodologiji so se v letu 2009 povečali za več kot 4 odstotne točke potem, ko so se v letu 2008, tudi kot posledica javno finančne konsolidacije zmanjšali na 43,4 % BDP. Glede na to, da napovedana proračunska primanjkljaja v letih 2010 in 2011 resno ogrožata stabilnost javnih financ v Sloveniji predlagamo zakonsko omejitev odhodkov širšega sektorja države in sicer na 46% BDP v letu 2010, z vsakim prihodnjim letom pa se odhodki znižajo za eno odstotno točko tako, da bi leta 2013 dosegli odhodke širšega sektorja države višini 43% BDP. V okviru določitve zgornje meje odhodkov širšega sektorja države in omejitve zadolževanja, bi morala država pristopiti k odločni (drastični) racionalizaciji državnih izdatkov in na tako imenovanih ne razvojnih postavkah določiti indekse medletnih rasti oziroma proračunska sidra. V kontekst racionalizacije državnih izdatkov je vključena tudi racionalizacija državnih institucij, s katero bi se z združevanjem preprečilo podvajanje nalog v javni upravi. Vlada Boruta Pahorja sedaj deluje v obratni smeri saj ustvarja (kreira) nove in nove javne institucije, ki so porabnice proračunskih sredstev. Poleg tega bi v okvir racionalizacije državnih izdatkov Vlada lahko sprejela sklep, da vsako delovno mesto v državni upravi prihrani 100 Evrov letno materialni stroškov.

4.2 Zamrznitev ustanavljanja vseh novih Javnih agencij, ter vzpostavitev stanja Javnih agencij na dan 1.1.2008

4.3 Priprava velikih državnih projektov za vlaganja, predvsem na področju infrastrukture

Investicijska aktivnost na avtocestnem programu se umirja. Obstaja vrsta možnosti za prestrukturiranje dolgov DARS in očiščenje le teh izdatkov, ki niso vezani na cestninske ceste. Vlada Janeza Janše in strokovne delovne skupine so pripravile izhodišča za zagon projekta posodobitve železniške infrastrukture. Na tem področju Slovenija zaradi neizgrajene infrastrukture izgublja prednosti geostrateškega položaja stičišča evropskih koridorjev. S tem se zmanjšuje tudi pomen dejavnosti Luke Koper, ki ima izjemen multiplikativen vpliv na gospodarstvo. Prav gradbeništvo in logistična dejavnost sta bila v preteklih letih glavna generatorja gospodarskega razvoja in rasti BDP.

4.4 Ustanovitev »slabe banke«

Tako kot drugod v svetu so si nekatere slovenske banke nabrale precej slabih kreditov, ki dejansko predstavljajo slabe naložbe. Te slabe naložbe, ki so zavedene v bančnih bilancah, je treba priznati s prenosom slabih kreditov na t.i. »slabo banko«. Tako kot z drugimi ukrepi,

tudi s tem ukrepom zamujamo, vendar brez hitre in učinkovite sanacije bank znotraj nacionalnih okvirov ne bo normalizirana vloga (predvsem največjih) bank kot finančnih posrednikov. Brez sanacije bank tudi zagon nacionalnega gospodarstva ne bo možen oziroma bo zelo počasen, veliko počasnejši kot v konkurenčnih državah oziroma v državah s katerimi se primerjamo. Tudi v Sloveniji smo bili priča borznemu balonu, izrazit je tudi nepremičninski balon. Prvi se je že razpočil, drugi je tik pred tem. To pomeni za podjetja in banke premoženjsko luknjo. Glede tega se ne smemo več slepiti. Nesporno dejstvo je, da so slabi krediti in odvisnost večine (predvsem največjih) bank od dragih virov financiranja v tujini, temeljni in glavni razlog, da je slovenski bančni sistem nesposoben normalne kreditne aktivnosti, ki je nujno potrebna za izhod iz krize. Nesporno dejstvo je tudi, da brez sanacije bilanc bank vsa dana jamstva države za kredite podjetjem ne delujejo (in tudi ne morejo delovati) in da vlaganje sredstev, ki so pridobljena od izdanih državnih obveznic v neočiščene banke, kar dela vlada Boruta Pahorja, pomeni nesporno metanje davkoplačevalskega denarja v črno luknjo. Ustanovitev »slabe banke« pomeni možnost za transparentno očiščenje slabih plasmajev bank, ter ne pod parolo »pomoči gospodarstvu« prek SID Banke sanirati največje slovenske banke. Rezultat bi bil, da bi z ustanovitvijo »slabe banke« in prenosom slabih kreditov na to banko povečali transparentnost delovanja bančnega sistema ter da bi predvsem banke v pretežno državni lasti (ki so tudi največje banke) povečale kreditno aktivnost ter s tem uspešnejše delovanje zdravega in propulzivnega dela gospodarstva.

4.5 Povečati splošno in posebne olajšave pri dohodnini

Splošna olajšava bo za leto 2010 znašala 3.100,17 EUR. Za davčne zavezance, ki imajo letni dohodek do 10.200 EUR, se olajšava poveča na 6.120 EUR, za davčne zavezance, ki imajo letne dohodke med 10.200 in 11.800 EUR, se olajšava poveča na 4.147,67 EUR.

Prejšnja vlada je že naredila prve korake k povečevanju splošne olajšave, ko je povečala splošno olajšavo za zavezance z najnižjimi dohodki. Vlada Boruta Pahorja je sledila priporočilom, ki jih je Odbor za finance predlagal glede dviga splošne olajšave za najnižje dohodke, vendar bi morala Vlada povečevati splošno olajšavo za vse rezidente, saj bi takšen dvig olajšave motiviral ljudi za prijavljanje dohodkov in izboljšal njihov ekonomski položaj. Ker je splošna olajšava določena v absolutnem znesku je potrebno navesti, da proporcionalno s povečevanjem splošne olajšave največ pridobijo ljudje z nižjimi prihodki, kar bi v času gospodarske krize bil dober znak za zaposlenost. Predlagamo, da se splošna olajšava dvigne za 200 EUR in sicer na 3.300,17 EUR.

4.6 Znižanje trošarin

Trošarinska politika sedanje vlade na področju naftnih derivatov državo je ekonomski absurd. Zaradi visokih in nekonkurenčnih cen naftnih derivatov se zmanjšuje povpraševanje in s tem

potrošnja ter posledično prihodki državnega proračuna. S takšno politiko Vlada Boruta Pahorja, ne le da zmanjšuje prihodke slovenskega proračuna, ampak povečuje proračune sosednjih držav. Predlagamo, da vlada vodi takšno trošarinsko politiko, da bodo cene za naftnih derivatov za 5 do 10% nižje od cene v sosednji cenovno najugodnejši državi.

4.7 Oprostitev dohodkov od inovacij

Slovenija žal ni država, ki bi bila naklonjena inovatorjem, čeprav najpogosteje prav inovacije pomenijo ključen premik gospodarstva k večji dodani vrednosti. Prejšnja vlada je že začela z zniževanjem najvišjih dohodninskih stopenj, ki so dušile tudi inovatorje, zato bi morala sedanja vlada nadaljevati s takšnimi ukrepi, ne pa da razmišlja o tem, kako bi še bolj obdavčila inovatorje z novim davčnim razredom in visokimi dohodninskimi stopnjami. Predlagamo, da vlada poda predlog za oprostitev plačila dohodnine od dohodkov iz naslova inovacij.

4.8 Znižati stopnjo davka od dohodkov pravnih oseb za 5 odstotnih točk

Prejšnja vlada je že naredila prve korake k znižanju obdavčitve dohodkov pravnih oseb, ko je znižala stopnjo davka iz 25% na 20%. Trend bi bilo potrebno še posebej v času krize nadaljevati in znižati obdavčitev na 15% v naslednjih dveh letih in sicer tako, da bi stopnja davka v letu 2011 znašala 17% in v letu 2012 15%. S tem bi se povečevala konkurenčnost slovenskega gospodarstva, hkrati pa bi ugodnejša obdavčitev pravnih oseb pritegnila tuje investitorje.

4.9 Uvesti neomejeno 40% olajšavo investiranega zneska v osnovna sredstva

Investicije so ključnega pomena, da ostane podjetje konkurenčno, prav tako pa je to pot k povečanju zaposlovanja. S takšnim ukrepom se spodbuja podjetja, da investira, kolikor jim omogočajo finančne zmožnosti in na ta način prehajajo v proizvodnjo z višjo dodano vrednostjo.

4.10 Neposredni in posredni proračunski uporabniki plačujejo blago in storitve v 15- dneh

Država (v najširšem pomenu besede) je slab plačnik, saj svoje obveznosti iz naslova javnih naročil plačuje z zamikom celo 120 dni in več; poleg tega podaljšuje roke za potrjevanje mesečnih situacij in drugih osnov za plačilo. Ob tem velika večina podjetij plačuje davke v zakonitem roku, za morebitne zamude pa država zaračunava visoke zamudne obresti. Z namenom izboljšanja likvidnosti predlagamo 15 dnevni plačilni rok za neposredne in posredne proračunske uporabnike.

4.11 Povečati olajšavo na investirane zneske v raziskave in razvoj na 100%

Investicije v R&R je smiselno spodbujati, saj se na ta način ustvarjajo nova znanja, novi patenti, novi proizvodi. Z olajšavo za raziskave in razvoj se ne zagotovi le olajšava oziroma prihranek denarja, ampak država da jasen signal, da podpira investicije v raziskave in razvoj gospodarstva kot celote. Vsekakor bi bilo bolj smiselno prepustiti odločitev ali investirati v R&R posameznim podjetnikom, kakor prek zapletenih in dolgotrajnih administrativnih postopkov deliti sredstva, ki jih v ta namen deli država v obliki subvencij.

4.12 Uvesti pavšalno obdavčitev za samostojne podjetnike in mikro podjetja

Po sedanjem sistemu lahko zavezanci, ki opravljajo dejavnost z upoštevanjem normiranih odhodkov na poenostavljen način ugotavljajo davčno osnovo, pri čemer izhajajo iz dejanskih prihodkov, odhodki pa so določeni v pavšalu 25 odstotkov ustvarjenih prihodkov. Izjema so zavezanci, ki opravljajo kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnost na kmetiji, dejavnost domače in umetne obrti; ti lahko pri ugotavljanju davčne osnove upoštevajo normirane odhodke v višini 70 odstotkov ustvarjenih prihodkov. Za njih ne obstaja obveznost vodenja poslovnih knjig in evidenc, če prihodki iz dejavnosti ne presegajo 42.000 Evrov in ne zaposluje delavcev. Predlagamo, da se omejitev prihodkov poveča iz sedanjih 42.000 Evrov na 100.000 Evrov, hkrati pa se takšna obdavčitev razširi tudi na pravne osebe.

Pavšalna obdavčitev prispeva k zmanjšanju administrativnega bremena za najmanjše podjetnike – tako fizične kot pravne osebe, hkrati pa ne povzroča bistvenega proračunskega izpada. Na drugi strani omogoča davčni upravi, da svoje resurse preusmeri v bolj učinkovit nadzor na tista področja, kjer je lahko učinek nadzora večji. Takšen ukrep torej pripomore k administrativni razbremenitvi tako na strani podjetnika, kot na strani države, hkrati pa so podjetniki bolj stimulirani za delo, saj mu ob fiksni pavšalni obdavčitvi povečan obseg dela prinese večje prihodke. Trenutno podjetnik posameznik (samostojni podjetnik) pri obstoječi progresivni dohodninski lestvici ni stimuliran k povečevanju obsega poslovanja, saj mu dodatna enota dela (oz. prihodka) prinese le tretjino enote neto dohodka. Poleg tega bi se s takšnim ukrepom bistveno zmanjšala siva ekonomija.

4.13 Neposredna jamstva države, predvsem za RR projekte in MSP

Polega jamstvene sheme, ki poteka prek SID-a (in ni dosegla temeljnega cilja, niti namena) naj vlada zagotovi neposredna jamstva države za raziskovalne razvojne projekte ter mala in srednja podjetja. Mala in srednja podjetja so namreč tista, ki se lahko najhitreje in na najučinkovitejši način odzovejo na krizo ter na spremenjene tržne razmere na svetovnih trgih, hkrati pa najtežje pridobivajo sredstva pri bankah za nove raziskovalne – razvojne programe. Vlada naj dodeljuje neposredna jamstva države, s katerimi bo podjetjem dano jamstvo za

kredite pri poslovnih bankah. S tem bo podjetjem omogočeno hitrejše pridobivanje posojil za zagon oziroma povečanje proizvodnje in širjenje poslovanja. Ukrep naj bo enostaven in naj poteka brez nepotrebnih administrativnih opravil.

4.14 Učinkovitejše delovanje in večja podpora gospodarstvu s strani SID banke, še posebno financiranje in zavarovanje izvoznih poslov prek SID-a

Zaradi počasnega in birokratskega delovanja SID banke stojijo mnogi razvojni projekti. Ker ni tekočega zavarovanja izvoznih poslov s strani SID, podjetja z zagotovljenimi posli v tujini, v tekmovanju s konkurenco iz držav, kjer njihove izvozne zavarovalne družbe posle aktivno zavarujejo in kreditirajo, izgubljajo prednost zgodovinskih poslovnih povezav. Razlogi za počasno in birokratsko delovanje SID banke so tako sistemski, kot kadrovske.

4.15 Uvesti t.i. davčne počitnice za novoustanovljena podjetja

Ko je gospodarstvo v krizi je potrebno čim bolj zmanjšati vsa bremena pri novoustanovljenih podjetjih. Z t.i. davčnimi počitnicami omogočimo podjetju v začetnem prehodnem obdobju (1-3 leta), da ne plačuje davka na dohodke podjetja in mu s tem omogočimo maksimalno rast in razvoj. Takšen ukrep običajno ne povzroči velikih proračunskih izgub, saj večina novoustanovljenih podjetij na začetku posluje z izgubo, šele v kasnejšem obdobju pa poslujejo dobičkonosno.

4.16 Povečati stopnje amortizacije

Stopnjo amortizacije za osnovna sredstva, ki prinašajo največjo dodano vrednost, je v času krize treba povečati. S tem se pomaga podjetju, da s povečano amortizacijsko stopnjo prej investira v nova osnovna sredstva in na ta način povečuje svojo produktivnost. Predlagamo, da se letne amortizacijske stopnje povečajo in sicer za:

1. gradbene objekte, vključno z naložbenimi nepremičninami, iz 3% na 5%;
2. dele gradbenih objektov, vključno z deli naložbenih nepremičnin, iz 6% na 12%;
3. opremo, vozila in mehanizacijo iz 20% na 40%;
4. dele opreme in opremo za raziskovalne dejavnosti iz 33,3% na 100%;
5. računalniško, strojno in programsko, opremo iz 50% na 100%;
6. večletne nasade iz 10% na 20%;
7. osnovno čredo iz 20% na 40%;
8. druga vlaganja iz 10% na 20%.

4.17 Zmanjšanje administrativnih breme gospodarstva

1. Država naj prevzame plačilo mednarodnih patentnih pravic za mikro in mala podjetja ter samostojne podjetnike, za ostale pa se naj cene patentnih prijav znižajo.
2. Vzpostavitev enotne spletne točke za prijavo in nadzor nad patentnimi prijavi. Pri tem bi spletni portal poskrbel za navodila in preverjanje ustreznosti prijave, razen v delu, kjer je potrebna ocena s strani strokovnjaka.
Korist za mala in srednja podjetja je očitna, saj bi si lahko podjetja s spletnim portalom pomagali priti do pregleda nad patenti, hkrati pa bi lahko brez večjih administrativnih ovir zaščitila svojo inovativnost.
3. Nadaljevati je potrebno z akcijskim načrtom odprave administrativnih ovir in zagotoviti, da se podatki, ki jih pošiljajo podjetja državnim institucijam (DURS, AJ PES ...) ne podvajajo.
4. Spodbuditi prehod na celovito elektronsko poslovanje (elektronsko trgovanje, sklepanje pogodb in izdajanje e-računov ter elektronski arhiv vse dokumentacije) za vsa podjetja.
5. Vzpostavitev spletnega portala za nadzor in podeljevanje pomoči pri podjetniških idejah. Namen portala bi bila zagotovitev transparentnosti ter spremljanja doseganja ciljev podeljenih subvencij. Hkrati pa bi malim in srednje velikim podjetjem na enostaven in pregleden način zagotavljal vse potrebne informacije za pridobitev subvencij.

4.18 Večji nadzor na trgu dela

Še posebej v času zaostrenih razmer na trgu dela so kršitve delovno pravne zakonodaje vse pogostejše, zlorabe pa vse hujše. Neizplačila plač in prispevkov, zanemarjanje ukrepov zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu ter grobi primeri mobinga, ne ogrožajo le človekovega ekonomskega preživetja, ampak globoko posegajo v človeško dostojanstvo in celo ogrožajo življenje.

Delodajalci določbe zakona o delovnih razmerjih, katerih osnovni namen je bila zaščita zaposlenih, pogosto izkoriščajo. Zato je nujno zagotoviti širši in ostrejši nadzor ter dosledno kaznovanje kršiteljev. Z notranjo prerazporeditvijo je treba okrepiti inšpekcijske službe, zakon pa dopolniti tako, da bodo inšpektorji imeli ustrezna pooblastila za ukrepanje v primeru očitnih kršitev (npr. v zvezi z izplačilom plač, ki niso v skladu s pogodbo). Zaposlenim tako ne bo edino možnost za rešitev težav predstavljala dolgotrajna in draga tožba na sodišču.

4.19 Sklad za odpravnine

Ob naraščajoči brezposelnosti in pesimističnim napovedim glede gospodarskega oživljanja, so pričakovanja po hitri rasti novega zaposlovanja nerealna. Zaradi togosti delovno pravne zakonodaje in visokih stroškov odpuščanja v primeru poslovnega neuspeha, so delodajalci še

posebej zadržani pri zaposlovanju za nedoločen čas. Spodbudo k bolj aktivnemu zaposlovanju predstavlja t.i sklad za odpravnine. Sklad za delodajalce pomeni razbremenitev plačila odpravnin, za odpuščene delavce pa zagotovilo socialne varnosti v času iskanja nove zaposlitve.

Država naj zato ustanovi t.i. sklad za odpravnine, kjer bi se zbirali prispevki, ki bi jih odpuščeni delavci lahko koristili v primeru prenehanja zaposlitve. V nasprotnem primeru, ko zaposleni nabranih sredstev na svojem računu ne bi porabili v svoji aktivni dobi, bi se sredstva ob upokojitvi prenesla na pokojninske račune.

4.20 Reorganizacija in racionalizacija javnega sektorja

Predsednik vlade RS Borut Pahor je v zadnjem letu podal tri ocene oziroma predloge za reorganizacijo in racionalizacijo javnega sektorja in še posebej javne uprave: (1) zaposlenih v javni upravi je 50% preveč, (2) število ministrstev v vladi RS bomo skrčili na polovico in (3) število veleposlaništev RS je možno zmanjšati za eno tretjino.

Strokovni svet SDS predlaga, da vlada izpolni vsaj nekaj od teh obljub ter predlaga in sprejme:

1. Spremembo Zakona o vladi RS, ki bo zmanjšala število ministrstev na 12
2. Spremembo paketa zakonov o vladi in javni upravi, s katerimi bo združila ali ukinila ter posledično zmanjšala število agencij in notranjih organizacijskih enot (organov v sestavi, uradov, zavodov itd.) za 50% in hkrati opredelila tehnološke viške
3. Zmanjšanje števila zaposlenih v javnem sektorju v državni pristojnosti kot posedico reorganizacije selektivno po področjih za 10% do leta 2013
4. Spremembo zakonodaje o plačah v javnem sektorju, s katerimi se poveča fleksibilni del plače, tako da bo mogoče več sredstev nameniti za delovno uspešnost ter bolje plačati nadpovprečno uspešno delo v javnem sektorju in manj plačati podpovprečnega

Vladi nadalje predlagamo temeljito reorganizacijo sistema javnih razpisov z decentralizacijo in vzpostavitvijo neposredne materialne odgovornosti pristojnih funkcionarjev za racionalno poslovanje. Na ta način je možno letno prihraniti do 100 mio € proračunskih sredstev. Največje rezerve so pri oddaji del za velike infrastrukturne ali gradbene objekte ter pri naročilih v zdravstvu, zelo velike pa so tovrstne rezerve tudi v javni upravi.

Vladi predlagamo, da namesto dosedanjih pavšalnih varčevalnih ukrepov, ki so prinesli le dodatno administriranje, izvede program varčevanja pri materialnih in drugih stroških poslovanja v javnem sektorju na podlagi osebne iniciative upravljalcev in zaposlenih in sicer za 100€ na zaposlenega na leto.

5. *Zaključek*

Slovenija je v letu 2010 na svetovni lestvici konkurenčnosti izgubila 20 mest. Med 58 državami je dosegla največji padec in zaseda 52. mesto. Razlogi za takšen padec Slovenije na lestvici konkurenčnosti so neustrezna gospodarska, finančna in razvojna politika, ki vodi državo v velik padec BDP, drastično zmanjšanje izvoza in neposrednih naložb. Pri merjenju učinkovitosti ekonomskih in javno finančnih politik je Slovenija padla za 15 mest in zaseda 53 mesto. Razlog za takšen padec je v izrazito slabem stanju javnih financ. Z zaskrbljenostjo ocenjujemo, da nas takšno vodenje države vodi v kolaps finančnega sistema, zlom gospodarskega sistema, še večjo nezaposlenost in manjšo blaginjo ljudi. Ob neustreznem delovanju inšpekcijskih služb in počasnem in neenotnem delovanju pravnega sistema ter pomanjkanju volje za dialog so posledice lahko nepredvidljive.

Medtem ko so države Evropske monetarne unije v povprečju že izven gospodarske krize, je padanje BDP stalnica dosedanjega vladanja Boruta Pahorja, saj je njegova vlada z napačnim ali odsotnim vodenjem povzročila, da se je BDP v prvem četrtletju 2010 v primerjavi s prvim četrtletjem 2009 zmanjšal za 1,2%, ob tem da je padec BDP v letu 2009 znašal kar 8,2% in bil približno še enkrat večji kot v povprečju držav Evropske Unije. Neukrepanje vlade Boruta Pahorja je Slovenijo pripeljalo v še enkrat globljo recesijo od EU povprečja. Eden glavnih razlogov za tako velik padec gospodarske rasti je zaradi zmanjšanja investicij domačih in tujih vlagateljev, še posebno v stroje in opremo.

Nadaljevanje dinamike ustvarjanja javno finančnega primanjkljaja, ki velja v prvem četrtletju 2010 v naslednja časovna obdobja nas bo pripeljal v finančni kolaps, saj bi konec leta znašal 8,8% BDP. Ta napoved bi morala biti znak za alarm in za takojšnje ukrepanje vlade. Zaskrbljujoča je rast državnega dolga, saj se je od leta 2008 povečal za okoli 60%. Samo za plačilo obresti domačim subjektom bo vsak državljan in državljanica v letu 2010 plačala približno eno neto mesečno minimalno plačo.

Gospodarstvo posluje v netransparentnih pogojih, ki so prepleteni s kleintelistično finančno – odvetniško - političnimi povezavami. Pravna in finančna varnost poslovanja je majhna: plačila disciplina je velika, birokracija je močna, administrativna zahtevnost poslovanja se povečuje, sodišča delajo počasi..., sodni postopki so dolgi, stroški poslovanja so veliki. Zaradi slabih pogojev gospodarstvo ne ustvarja novih delovnih mest, ob tem pa se zaradi napačnih signalov s strani vlade glede pokojninske reforme krepi pritisk na upokojevanje. Produktivnost se je zmanjšala v vseh dejavnostih, razen v finančnem posredništvu, kar je povečalo zaostanek Slovenije v primerjavi s produktivnostjo v državah EU. Ob neustrezni strukturi financiranja podjetij, ki temelji na kratkoročnih kreditih je zmanjšanje produktivnosti in neustrezno financiranje poslovanja znak za nadaljnjo zmanjševanje konkurenčnosti in posledično dobičkov ter še večje zaostajanje v ekonomskem razvoju za državami EU. Evropska komisija in številne druge mednarodne organizacije so priporočile proti krizne ukrepe, ki jih večina držav tudi sprejela. Večina teh držav se uspešnejše spopada z gospodarsko in finančno krizo kot Slovenija, kar kaže primerjava ukrepov v posameznih

državah. Vlada Boruta Pahorja večino priporočil ni upoštevala, kar je tudi eden od razlogov za sedanje gospodarsko in finančno stanje v državi.

Ob ugotovitvah in ocenah, ki jih kaže analiza stanja na gospodarskem in finančnem področju, Strokovni svet SDS predlaga sprejetje nujnih ukrepov za izboljšanje gospodarskega in finančnega stanja v državi. Poudarjamo, da tokrat predlaga izključno nujne ukrepe, da se začne sanirati finančno stanje v državi ter da se ustvari pogoje za zagon gospodarstva.

Ukrepi vključujejo zmanjšanje javne porabe v BDP, spremembe na davčnem področju, ki so namenjene večjemu investiranju podjetij z uporabo 40% investicijske olajšave, povečane olajšave za raziskave in razvoj in inovacije, kot tudi splošne olajšave. Eden izmed pomembnih ukrepov s katerim se lahko zagotovi večjo mednarodno konkurenčnost in večja vlaganja, je znižanje stopnje davka od dohodkov pravnih oseb na 15%, ob hkratnih predlaganih ugodnejših amortizacijskih stopnjah za davčne namene. Za spodbuditev povečevanja obsega podjetništva predlagamo oprostitev davka od dohodkov v prvih letih poslovanja. Državni organi in paradržavne organizacije so po našem mnenju tiste, ki naj bodo vzor za hitro plačevanje svojih obveznosti, ker bodo s tem med drugim sprožile multiplikativni učinek, ki bo pozitivno deloval na plačilno disciplino v gospodarstvu. Za ugodnejšo strukturo financiranja in večjo kreditno aktivnost predlagamo, da banke očistijo svoje bilance na način, da bodo slabe kredite prenesle na t.i. slabo banko. Za večjo socialno varnost delavk in delavcev predlagamo ustanovitev sklada za odpravnine, za boljše zagotavljanje temeljnih človekovih in delovnih pravic pa učinkovitejše delo inšpekcijskih služb.

Finančni učinki predlaganih ukrepov so prikazani v tabeli:

# Ukrepa	Ukrep	2010	2011	2012	2013
4.1.	Omejitev javne porabe (kumulativa)	698,7	1088,6	1528,1	1977,0
4.5.	Povečati splošno in posebne olajšave pri dohodnini	-45,0	-45,0	-45,0	-45,0
4.6.	Znižanje trošarin	34,0	56,6	79,2	90,6
4.8.	Znižanje stopnje davka od dohodka pravnih oseb za 5 o.t.	0,0	-19,5	-27,7	-0,5
4.9.	Uvesti neomejeno 40% olajšavo investiranega zneska v osnovna sredstva	-25,0	-27,5	-30,3	-33,3
4.11.	Povečanje olajšave za investiranje v raziskave in razvoj na 100%	-20,0	-22,0	-24,2	-26,6
4.15.	Uvesti t.i. davčne počitnice za novoustanovljena podjetja	-10,0	-50,0	-70,0	-100,0
Skupaj	- kumulativno	598,7	924,6	1330,9	1771,6

Tabela: Preračuni in ocene Strokovnega Sveta SDS

Čas gospodarske krize je za sedanjo vlado enkratna priložnost, da Sloveniji omogoči vitek in učinkovit javni sektor, ki bo trošil manj in dajal več. Seveda tega ni mogoče doseči brez pogumne reorganizacije in brez ustreznih instrumentov stimulacije zaposlenih oziroma uvedbe gospodarstvu primerljivega načina plačila in nagrajevanja. V SDS bomo vlado v primeru tovrstnih predlogov podprli.